

בעזהשי"ת

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף

עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]

מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת יבמות

כללים לשימוש

[ ] = מקור או טעם הדבר
( ) = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאו' = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיה.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך

נא להעיר הערות

©

כל הזכויות שמורות

תשנ"ט

כתובת להערות :

גפ"ת, רח' חזון איש 36

פעיה"ק ירושלים תובב"א

טל : 571-2016 (02)

מסכת יבמות

פ"א חמש עשרה נשים

גמ' ב. ט. (מסקנות)

יבמה שהיא ערוה דכרת [כאחות אשה] פטורה [ג"ש עליה לאחות אשה - לא תקח אף במקום מצוה, רבי - ולקחה, רבא - דאין עדל"ת שיש בו כרת] ופטורת צרתה [לצרור, רבי - ולקחה ויבמה - רק אם שניהם מותרים יקח א' מהן] בשעת נפילה מחליצה ויבום אם אין אח אחר וצרה שמתייבמת לאח אחר ומת פוטרת צרתה לאח זה [לצרור - צרות הרבה, סברא - במקום ערוה קיימא]

במקום איסור יבום אסור לחלוץ [אטו מתייבמת]

למשנתנו צרת סוטה (דלא כרב), אילונית (דלא כרב אסי), ממאנת ביבם, החזיר גרושתו אינן פטורות מיבם ערוה או צרתה בכרת [כי כל אשר יעשה מכל התועבות וכו'] (איסור אשת אח שיש לה בנים) עשה דוחה ל"ת [לא תלבש שעטנז גדילים תעשה לך - סמוכין (ואף לר"י במשנה תורה - דמוכח דהו"ל למכתב בפ' ציצית, דאפנויי - "צמר ופשתים", "שעטנז מיותר)] אבל לא ל"ת שיש בו כרת (הו"א שעדל"ת דחמור מיני' (רש"י - דלוקין) ומה לי חומרא רבה)

לרבא ציצית בעי מין כנף חוץ מצמר ופשתים לתדב"ר ישמעאל ציצית רק בכגד צמר ופשתים [בגדיהם]

לרש"י עשה דהכשר מצוה (דא"א לקיימו בלי דחיית הלאו) דוחה ל"ת שיש בו כרת [מדאצטריך פסוק דמורא או"א אינו דוחה את שבתותי תשמורן] (רש"י - משא"כ יבום דאפשר בחליצה)

עולא - הואיל ואישתרי כניסת מצורע בשמיני שלו, אישתרי נמי טבול יום לקריו - ודוקא בדחזיא ל"י דביני ביני ולא בראה קרי לפני שהותר מצרעתו

הו"א יבום דוחה אחות אשה: בנשא מת ומת ואח"כ נשא חי - הואיל ואישתרי אישתרי, היקש דר' יונה (מכל התועבות) לאשת אח

צרת ערוה שלא במקום יבום מותר [רבי - ולקחה ויבמה - במקום יבום צרה אסורה, רבא - לצרור עליה - דוקא במקום "עליה"]

שגגתו חטאת כשזדונו כרת: יחיד - כשבה או שעירה, נשיא - שעיר, משיח וב"ד - פר; בע"ז: יחיד - שעירה, ציבור - פר לעולה ושעיר לחטאת

רש"י ג. ז:

אין שריפה לבתו מאנוסתו - לרש"י - אשה ובתה - לשון אישות

נוז - לרש"י - ארוג ביחד

לרש"י - טמא שרץ ומת נכנסים במחנה לוויה, ר"י - אסור להכנס לחיל מדרבנן אבל אם כבר שם א"צ לצאת

גמ' ט. יג.

מח' אי משנתנו בפלוגתא קמיירי וס"ל כר"י דאסר אנוסת אביו; מח' אי קתני ציור דאי עבר ונסיב

חלוצתו בלאו ולא בכרת [אשר לא בנה - שוב לא יבנה]

אחי החולץ וצרת חלוצה - ר"ל ורב אשי - בכרת [כדקיימי קיימי באיסור אשת אח]

ר' יוחנן ורבינא - בלאו [החולץ והחלוצה עבדי שליחותא דאחים וצרות] ואם נפלה שוב מחייבי לאו חולצת ולא מתייבמת

צרת מתייבמת - לר"ל בכרת (לרש"י דוקא לאחין אבל איהו בעשה),

לר' יוחנן לרש"י - בעשה (אינו בונה ב' בתים = לאו הבא מכלל עשה)

רב - צרת סוטה אסורה ["טומאה" כעריות] אבל צרת סוטה מדרבנן (ע"א שמת בעלה) מותרת
ובספק סוטה (נסתרה) חולצת ולא מתייבמת

מחזיר גרושתו חולצת ולא מתייבמת [במותר לה אסורה כ"ש באסור],
וספק בצרתה ולל"ב דר' יוחנן מתייבמת [לא אלים ק"ו למידחי צרה]
לר' יוסי בן כיפר פטורה אף מחליצה [הוטמאה - כעריות]
וספק בצרתה [אם נתמעט מתועבה היא] (ולל"ק דגמ' ולר' יוחנן מתייבמת)

שמואל - ממאנת ליבם זה מותרת לאחיו [עקר נישואין קמאי] ולא ליבם זה [גזרה דרבנן]
ולא צרתה ליבם זה [אטו צרת בתו קטנה שמיאנה בו דנראית בשעת נפילה כצרת בתו]
אבל ממאנת לבעל תמיד צרתה מותרת

רב אסי - צרת אילונית שהכיר בה כשנשאה אסורה [אשר תלד, והו"ל צרת ערוה]
לרבא ור' יוחנן מותרת (אפי' צרת בתו אילונית) [רש"י בשם בה"ג - צרת ערוה שלא במקום מצוה]

לל"ב דרב ספרא בנים עדיפי מסימנים, וגם לר"י דבעי ירבה השחור מהני,
רב זביד - חוששין שהיו סימנים ונשרו מצער לידה

לר' ירמיה - תנא דפ"ג ס"ל דנשואין ראשונים מפילים ולא מיתה, ואסורה משנעשית צרת ערוה שעה
אחת (ורבא חולק)

רב אושעיא - ערוה קטנה שלא מיאנה לא ימאן אחר מיתתו, וצרתה חולצת ולא מתייבמת [נראית כצרת
ערוה]

רש"י ט: - יג.

אנוסת אחיו מותרת

אין לאו של חלוצה על הילודים אחר שהחזיר חלוצתו דזיקה קמייתא לא רמיא קמייהו

לרש"י - ג' נשים מותרות לשמש אבל השאר מוזהרים על השחתת זרע,

לרב זביד - לרש"י - סימנים תוך י"ב כלאחר זמן (דלא כהל')

גמ' יג. - יז.

צרת ערוה מאיש זר (רש"י - לא נפלו ביחד ליבום) מותרת לו

לכ"ש צרת ערוה מותרת להתייבם (רש"י - לא דרשי לצרו), לא תהיה "החוצה" (הנכרית) לאיש זר, רבא -
אין איסור אשת אח חל על איסור בתו, ובערוה ע"י קידושין דוקא כשנשא מת תחילה - אין
איסור אחות אשה חל על איסור אשת אח
ב"ה - עשאה זונה (לרש"י לכהונה) ובניה ממזרים

רב ור"ל - ב"ש לא עשו כדבריהם [ב"ה רוב, בת קול שהל' כב"ה]
ר' יוחנן ושמואל - עשו [ל"ק - קודם בת קול וב"ש מחודדי טפי, כר' יהושע דאין משגיחין בבת
קול] ואין לא תתגודדו דהוי כב' בתי דינין (אביי - בב' עיירות, רבא - אפי' בעיר א') והיו
מודיעים לב"ה

לר' יוחנן בן נורי - תקנה שצרות ערוה חולצות, וב"ה חולק

מח' ת"ק ואחרים בברייתא - אם הכיר המת שאשתו איילונית אם צרתה אסורה או מותרת \ אם כנס
הצרה ואח"כ גירש הערוה אם מותרת או אסורה \ אם בועל על תנאי מהני או לא

לר' יהושע אין ממזר אלא מחייבי מיתות ב"ד, מחייבי כריתות בנה פגום - חלל [ק"ו מאלמנה], מחייבי
לאוין בנה כשר [מה לאלמנה שהיא עצמה מתחללת]

{ ר' יהושע וראב"ע ור"ע בבית ר' דוסא בן הרכינס, יונתן בן הרכינס (מב"ש) הפריך ר"ע }

אמוראי אליבא דר' יוחנן אם מקבלים גרים מתרמוד או לא [ספק ממזרים - מעבדי שלמה, מבנות
ירושלים בחורבנה]

{ נער הייתי גם זקנתי - שר העולם אמרו; עמון ומואב נפנו לשרוף ס"ת; פסולין במישן והרפניא }

רב אסי - גוי שקידש במקום דקביעי י' שבטים (לרש"י - קבוע כמחצה) חוששין לקידושין [לרש"י - ס"ל
דישראל אגויה הולד ממזר]
שמואל - אין חוששין [אינו "בנך" [לרש"י - כי יסיר את בנך ולא כי תסיר דהנכד אינו בנך], בנות ירושלים
נתעקרו, עשאוהו גוים גמורים [בנים זרים ילדו]]

רש"י יד: - טז.

יבמה לשוק הולד פגום - לרש"י - כמ"ד חללים הם לכהונה
מעשר עני בשביעית בעמון ומואב - לרש"י - ארץ סיחון שנתקדשו בבית ראשון ולא בבית שני

פ"ב כיצד

גמ' יז. - כב.

צרת ערוה ע"י מאמר חולצת ולא מתייבמת [רש"י - הוי צרת ערוה במקצת מדרבנן]
אשת אחיו שלא היה בעולמו אסור [כי ישבו אחים יחדו - ישיבה אחת בעולם]
אשת אחיו מן האם אסור [יחדו - מיוחדים בנחלה, אחים אחים מבני יעקב]
רב הונא אמר רב - אין זיקה (כר"מ, ר"ג, רבנן דר"י בן בתירא) לאסור קרובות שומרת יבם אפי' בחד
יבם אם מתה, אבל מחיים לא ישא קרובותיה דמבטל מצות יבום
רב יהודה אמר שמואל - יש זיקה (כר"י בן בתירא) אפי' בב' אחין אפי' אחר מיתתה [לא פקעה
בכדי] וכן צרת ערוה בזיקה חולצת ולא מתייבמת
לחכמים א"א שלא היה בעולמו אפי' ייבם ואח"כ נולד [ויבמה - עדיין יבומים ראשונים עליה]
לר"ש - ייבם האח ואח"כ נולד אין חסרון של א"א שלא היה בעולמו [מצאה בהיתר - ד"אשת אח"
יש לו היתר (רש"י - והשלישי בא מכח שני שאצלו פקע האיסור)]
ר' אושעיא (איתותב) - אפי' נולד ואח"כ ייבם [רש"י - פקעה זיקת הראשון] ואפי' לא יבמה [זיקה לאח
שני ככנוסה (רבא - גם בא' מב' יבמות)]
וא"א שלא היה בעולמו רק כשאין אח אחר, או עדיין אח השני חי, אביי - בב' אחין שהיו
בעולמו אין זיקה ככנוסה
ר"פ - דוקא ייבם ואח"כ נולד
מאמר ואח"כ נולד - חלץ לבעלת מאמר לא נפטרה צרה [אין ספק מוציא מידי ודאי], אלא ייבם או
יחלץ לשנייה [רש"י - ספק מאמר קונה קנין גמור ופוטרת הראשונה, או לא קונה כלל וראשונה הוי א"א
שלא היה בעולמו]

מאמר בע"כ - לרבי קנה [כביאה], לברייתא ורבנן לא קנה [כקידושין]

אחות ערוה שנפלה מותרת [אינה אחות זקוקתן]

שניות מדרבנן ואיסורי לאוין חולצת ולא מתייבמת

ולא מהני עד"ל [אטו ביאה שנייה (ובדיעבד אם בעלו קנו)]

רמז לשניות מן התורה [תועבות האל - קשות מכלל דאיכא רכות, שלמה עשה אזנים לתורה, פרעהו
(כדי) אל תעבר בו, ושמרתם את משמרת]

שניות: אם אמו ואביו, אשת אבי אביו, אשת אבי אמו (לזעירי יש הפסק ורב חולק), אשת אחי האב מן
האם (יש הפסק), אשת אחי האם מן האב או אם (יש הפסק), כלת בנו, כלת בתו (יש הפסק)

מותרות: אשת חמיו, אשת חורגו (בן אשתו), חורג באשתו ובתו, אשת בן חמיו וחמותו וחורגו,
לאמימר אשת אחי/אחות אבי אביו (ומר בריה דרבנא (ר"י להל) חולק), ר' חייא - דור שלישי
של בנו ובתו, ושל בן/בת אשתו, רביעי שבחמיו וחמותו (וספק אם יש לאלו הפסק)

ערות גר אסורה [שלא יאמרו שבא מקדו' חמורה (עריות גוי) לקדו' קלה] אבל לא שניות

אחים גרים מן האב כשרים לעדות, מן האם - לר"נ לכתחלה לא ואמימר חולק

גמ' כב. - כו.

ממזר הוי אח/בן לכל דבר - ליבום [ובן אין לו - עיין עליו - וכיון דממזר פוטר מיבום, אח ממזר זקיק]

ולד אינו מתיחס מן השפחה [האשה וילדיה תהיה לאדוניה]

ומגויה [כי יסיר את בנך]

בן שהכה אביו שאינו עושה מעשה עמך פטור [בעמך לא תאור]

הבא על אחותו שהיא בת אשת אביו ע"י נישואין -

לת"ק (ר"ש) - חייב שתים, לר' יוסי בר"י חייב אחת [אחותך היא]

חייב על אחותך מחייבי כריתות [מולדת חוץ - שאומרים לאביך הוצא - אחותך היא]

נשאו ב' כהנים ספק חלוצות - אין מוציאים [חלוצה לכהן דרבנן וספק לא גזרו]
מצוה בגדול לייבם [ויבמה והיה הבכור] וגדול גדול קודם
יבם נוחל (רש"י - חלק אחיו בנכסי אביו) [ג"ש יקום על שם אחיו - על שם אחיהם יקראו בנחלתם] ולא
בראוי [הבכור]

חשוד על שפחה או גויה לכתחלה לא ישאנה בגירותה
ר' נחמ"י - הנתגייר לשם אשה, שררה, פחד אינו גר; משנתנו ורב - להל' גרים הם
{ אין מקבלים גרים בימי דוד, שלמה, משיח }

חשוד על אשת איש והוציאוה מתחת בעלה (רש"י - בשביל זה - רב - בעדים, רב ששת - אפי' בלי) לא
יכנוס ואפי' בדיעבד יוציא - חוץ: מלא היה עדים (לל"ק - כשיש בנים) לרב, לרב ששת דוקא
אם קידשה אחר ונתגרשה דאפסקי' לקול, יש בנים מבעל הראשון ואין עדים
להל' קלא דלא פסיק יוציא בלי עדים (כרבי - הואיל ומכוער הדבר),
קלא דפסיק יוציא רק כשיש עדים

גירש מחמת שם רע בלי עדים והחזירה - רבה בר ר"נ - יוציאה, וגמ' חולק
המביא גט ממדה"י, המעיד על מיתת בעלה, יחיד מומחה שלא מצא פתח על נדרה לא ישאנה (ובדיעבד
מח' אי יוציא), אבל אם היו להם נשים ומתו או נתגרשו מחמת קטטה קודמת או שהיא הקניטתו
תחלה - מותרות, ואם נשאו הנשים האלו איש אחר בינתיים - מותרות, והמביא גט מא"י מותר
[לא עליו סמכינן והכתב מוכיח] ועדי הגט מותרין [ב' לא חשידי]

הרגתי בעלה - לת"ק מותרת באחר [הקילו בעדות אשה, אינו משים עצמו רשע ופלגינן]
לר"י אסורה [אל תשת רשע עד]

רב מנשה - גולן דדבריהם כשר לעדות אשה, גולן דאו' פסול

רש"י כג: - כו.

מותר לייבם אחות זקוקתו שאחיו חליץ אחותה דחליצה מפקיעה הזיקה
משבא אחיו וייבם השנייה (יבמתו) פקע זיקה מאידך למפרע
הודאת פיו כמאה עדים רק לממונא אבל לקנס, עונש, ליפסל אין אדם משים עצמו רשע
לרש"י נתגרשה כמה פעמים אסורה לינשא לאחר דהוחזקה בריעותא
בזנות לא מיתסר בקרובותיה, אבל משנשא קרובותיה הזנות בכרת

פ"ג ארבעה אחין

גמ' כו. - כט.

יבמה שהיא אחות זקוקתו חולצת [יש זיקה, דלמא מת אחיו החי ויבטל מצות יבמין מאחותה (ור' יוחנן לא חייש למיתה)] ואפי' כשאחותה הוי שניות או חייבי לאוין אבל כשאחותה חייבי כריתות מתיבמת

רב - למ"ד יש זיקה - אחות חלוצות/זקוקות של ב' אחים צריכה חליצה משניהם [חליצתה גרועה (לרש"י - בשא"א לייבם) צריכה לחזור על כל האחין]
שמואל - ל"ק - מא' מהם [א"צ לחזור על כל האחין], ל"ב - אח א' יכול לחלוץ לג' אחיות לפוטרו
אם אין צרות

שמואל - חלוץ לאחות זקוקתו, לבעלת גט או מאמר לא נפטרה צרה
אבל חלוץ הצרה נפטרו הן [לא אלימי זיקה לשויי לצרה כערוה, כר' יוחנן ב"נ דחולצין צרת ערוה]
ב' יבמות א' בעלת גט וא' בעלת מאמר - כי הדדי לחליצה (רש"י - יחלוץ לאיזה שירצה ויפטר חברתה)
רב הונא אמר רב - ב' אחיות יבמות ומתה הראשונה, שנייה מותרת [זיקה דרבנן היא]
ר' יוחנן - דוקא מתה השנייה, ראשונה מותרת [צריך ראויה בשעת נפילתה ומותרת אפי' אח"כ
נאסרה וחזרה והותרה]

יבם אחות זקוקתו - יוציאו, לב"ש אליבא דר"א ולב"ה אליבא דאבא שאול יקיימו
לר"ש - אחות (וכו') זקוקתו פטורה אף מחליצה [לצורר],
גמ' יט. - למ"ד לר"ש זיקה ככנוסה - דוקא בנפלו בב"א אבל בזאח"ז קמייתא מתיבמת
וכשא' איסור מצוה (שניות) או קדושה (לאוין) חולצות [אטו איסור מצוה דעלמא]

גמ' כט. - ל:

מאמר לב"ש - לר' אלעזר - קונה לדחות בצרה (לרש"י - אחותה שלא תאסרנה לבעלת מאמר), ורק במאמר
שבשעת היתר יבום
לרב אשי לר' אלעזר - הצרה צריכה חליצה (לרש"י - אחותה, עד שיבעול בעלת המאמר ואז פטורה)
ר' אמי - קונה קנין גמור
ספק אי עושה "נישואין" לענין דא"צ מסירה לחופה
לרב נחמן בר יצחק - אירוסין עושה
שומרת יבם - ר"א - א' מהיבמין (ר' אמי - שעשה מאמר לב"ש) מפירין נדריה,
ר' יהושע - רק ביבם א', (לרנב"י בשותפות האב), ר"ע - לא מפירין
(ל"ל"ב לר' אלעזר המח' בעמדה בדין ופסקו מזונות דנודרת אדעתו (רש"י - לר' אלעזר אפי' בלי
מאמר ולרב אמי אחר מאמר))

לר"נ תנא דמשנה ס"ל דאין זיקה אפי' בחד אח ורב אשי חולק
צרת ערוה ע"י מאמר חולצת

נאסרה שעה א' בנפילה ראשונה, נאסרה עולמית

רב אשי - צרת ערוה ע"י זיקה וגירש הערוה, עדיין אסורה לאח שלישי דיש זיקה
[כר' ירמי' דנישואין הראשונים מפילים]

רש"י ל. - ל:

צרת ערוה בזיקה שעה א' מותרת מחמת זיקת אחיו הראשון, אבל לא משנפלה מבעל הערוה שכנסה או
שרמיא על אח א' לבדו

לרבא דמיתה מפלת לכו"ע - אבל מודה למ"ד יש זיקה במת בעל נכרית ואח"כ מת בעל אחות אשה
דאסורה נכרית דבשעת מיתה צרות הן

גזרו איסור זיקת ב' יבמין רק בעשה מאמר

גמ' ל: - לב.

ספק קידושין, ספק גירושין (לאביי ורבא), גט או שטר קידושין פסול לכתחלה (כתב ידו, עד א', אין זמן בגט) להערוה - צרתה חולצת ולא מתייבמת

לרבה ספק גירושין (קרוב לו - לה) אפי' חליצה א"צ [אטו מתייבמת, בחזקת היתר לשוק] (איתותב) אבל ספק מיתה קודמת (מפולת) צריכה חליצה [לא שכיחי לא גזרו, אין הערוה קמן ויודעים דספק הוא]

תרי ותרי ספיקא דרבנן היא ואוקי אחזקה

לא תקנו זמן בשטר קידושין [ארוסה לית לה פירי, רוב מקדשין בכסף ולא תקנו, דלמא מזנה ומחקה שתהא בחזקת פנויה]

בעלת מאמר וצרתה שנפלו חולצות ולא מתייבמות [משנה - ומת אחד מהן - ולא זיקת ב' יבמין, גמ' - מדרבנן - אטו ב' יבמות מבית א' (ואין ליבם א' [אטו חליץ ברישא])]
לר"ש מיבם א' וחולץ א' [ספק אי מאמר קונה או לא]

נתן גט למאמר (רש"י - ופירש "ולא לזיקתו") צרתה מותרת, וב' לשונות אי היא עצמה אסורה [איחלופי בבעלת הגט (רש"י - בלמאמרו ולזיקתו)] או מותרת [מאי דעבד שקליה]

רש"י לא:

תקנו זמן בעבד - לרש"י - שטר קניית עבד

זמן מחוק מגט וזינתה - לרש"י - מוקמינן אחזקת אשת איש

גמ' לב. - לה.

בא על יבם ערוה - ר' יוסי - חייב שתים [ר' אבהו - איסור חל על איסור באיסור מוסיף (כשאשת אח בא אח"כ), רבא ור' יוחנן - חייב א' אבל נקבר בין רשעים גמורים (לרש"י - הנסקלין ונשרפין)]
ר"ש - חייב על איסור הראשון בלבד [אין איסור חל על איסור]

אשת אח שנעשית ערוה פטורה לר"ש דאיסור ערוה מיתלא תלי לחול ולכן לא פקע אשת אח

זר ששימש בשבת (שחיטת פר כה"ג, להקבר בין רשעים), בע"מ ששימש בטומאה, זר שאכל מליקה - לר' חייא חייב שתים, לבר קפרא - חייב א' [מח' אי ר' יוסי מודה דאיסור כולל חל איסור, בחל בב"א, מסקנא - אי ר"ש מודה בב"א (ובר קפרא איתותב)]

ר"מ אית ל' איסור חל על איסור בב"א (אשת אח ואשת איש), בכולל (אחות אשה) ומוסיף (נדה), ואפי' נתכוין למצוה לישא אשתו [כר"א דטעה בדבר מצוה פטור, מודה ר' יהושע באין זמנו בהול]

כ"ד חדשי יניקה - ר"א - דש מבפנים וזורה מבחוץ, חכמים - אסור כמעשה ער ואונן

אין ביאה מטמאה בהעראה, בשלא כדרכה, לר"י בביאה ראשונה [אותה - דאינה מתעברת (רש"י - ולא נקרא שכבת זרע)]

שהתה אחר בעלה י' שנים יכולה להתעבר אם דעתה להנשא

המתנת ג' חדשים לנבעלת קטנה - שמואל - ממאנת א"צ, גט צריכה [משום גדולה]

זנות - לל"ק צריכה חוץ מחילוף נשים [לא שכיח]

לל"ב א"צ [זנות בקטנה לא שכיח]

גירות ומשוחררת - לל"ק א"צ

לל"ב אפי' גדולות א"צ [כר' יוסי - ידעי דתתגירי ומשמשת במוך, מתהפכת]

(רש"י - אבל בישראלית גדולה גזרי זנות אטו נשואין (דלא כר' יוסי))

אשת ישראל שנאנסה פסולה מכהונה ומתרומה דבי נשא [לרש"י - כי תהיה אלמנה וגרושה - דיש אלמנות וגירושין בה]

רש"י לב: - לד:

איסור מוסיף - כשמוסיף על החתיכה לאוסרה על המותרים עליו, כולל - איסור חל על חתיכות אחרות וגוררת לזו במגו

למשמעות רש"י איסור מוסיף עדיף מבב"א

לרש"י - כשקידש היום חל איסור אכילת יו"כ והוצאה בשבת "בב"א"

לרש"י - קידושין שחלים ביום גדלות חל בב"א עם איסור עונש נידות שהיו שופעות מקודם

לר"א דביאות מחלקות לחטאות בהעלם א', כמ"כ כוחות של כל ביאה מחלקין

ביאה לא מיטמא משום נוגע בשכ"ז דהוי בית הסתרים, אלא גזה"כ

פ"ד החולץ ליבמתו

גמ' לה: - לח.

חליצת וביאת מעוברת שהולד קיים לא שמה חליצה/ביאה והולד אינו פוטר עד שנולד וצריך כרוז שחליצה לא אסרתה
בנפל - ר' יוחנן - שמה חליצה וביאה [איגלאי למפרע, ובן אין לה - ואין] (לאביי לכו"ע לא שמה ביאה, ורבא חולק)
ר"ל, רבא להל' - לא שמה חליצה וביאה [לא אמרינן למפרע, אין לו - עיין עליו] ומדרבנן החליצה אוסרת קרובות ומכהונה

מיבם מעוברת והפילה - למשנתנו יקיים, לר"א יוצא בגט עולמית [קנס דפגע בספק אשת אח] הנושא מעוברת או מינקת חברו - יוציאה בגט (אפי' כהן) לר"מ עולמית [קנס] לחכמים עד שיגיע זמנו לכנוס

קידש אלמנה או גרושה בלי המתנה ג' חדשים צריך גט, ומח' בברח

רוב היולדות לט' חדשים - עוברת ניכר לשליש, ואם לא - איתרע רובא והוי ספק בן ט' או בן ז' ליבם ויביא אשם תלוי

וולד השני מיבם - מח' ת"ק ור"א בן יעקב אי מותר במזורת (מח' אביי ורבא כמח' שמואל ורב אי הל' כר' אלעזר או כהלל דהתיר ספק בודאי)

ראב"י - לא ישא נשים בב' מדינות [שמא יזדווגו אח ואחות], לא ישא כשדעתו לגרשה

ספק בן ויבם בנכסי הראשון - ממון המוטל בספק חולקין, וכשמת יבם - ר' אבא אמר רב - קם דינא, ר' ירמי' - הדר דינא (יתנו לו נכסי ראשון או חלק מנכסי יבם) בנכסי סבא - אין ספק מוציא מידי ודאי

ספק ובני יבם בנכסי הראשון - רש"י - חלק דמודו שקיל והשאר לו להם בנכסי יבם לבד - ספק אינו יורש

בנכסי סבא - הם נוטלין, הוא נוטל חלקו בין האחים, והשאר לו להם

סבא וספק בנכסי יבם, סבא ויבם בנכסי ספק - חולקין

רש"י לח.

יורש מכח "ממ"נ" אינו "ודאי" דלא ידע מכח מי הוא בא

לרש"י ודאי יורש = שודאי נוטל חלק מקצת נכסים

גמ' לח. - מ.

שומרת יבם שירשה נכסים - מוכרת ונותנת [עולא - בזיקת ארוסה עושה ספק ארוסה דאף ב"ה מודה דתמכור לכתחלה, רבה - זיקת נשואה עושה ספק נשואה - ואיהי ודאי (רש"י - בקרו) ואין סממ"ן]

שומרת יבם מן הנישואין שמתה - כתובתה בחזקת הבעל,

נכסי מלוג - ב"ש - חולקין יורשיה ויורשי הבעל, ב"ה - בחזקת יורשיה

[עולא ורבה - זיקת נשואה עושה ספק נשואה - רש"י - ונכסים בספק (רש"י - ולב"ה אין ידו כידה וחזקתה עדיפה, הוחזקה נחלה כבר במשפחתה),

אביי - כשנפלו לה תחת הראשון - לב"ה נשוי ידו כידה ויבם לא כידה ולב"ש נשואה ידו עדיפה מידה ויבם כידה אבל לא כידה לנכסי דנפלו השתא (רש"י),

רבא - נפלו אחר מאמר - לב"ש כודאי ארוסה לדחות הצרה, וכספק נשואה לנכסים]

אין אומרים אין ספק ממ"ו כשיש לספק שטר העומד לגבות לב"ש דכגבוי (רש"י - כמוחזק)

יבמה כאשה - מגרשה בגט ומחזירה [ולקחה לו לאשה]

כתובתה על נכסי בעל הראשון [הקנו ליבם משמים],

ואם אין לו - משני [שלא תהא קלה להוציאה]

מח' ר' יוחנן ור' יהושע ב"ל - לל"ק אי ביאת קטן או חליצת גדול עדיף
לל"ב לכו"ע ביאת קטן עדיף ומח' אי חליצת גדול עדיף או חליצת קטן כי הדדי [מצוה בגדול רק
ליבום]

לכפייה חוזרין אצל גדול [מצוה עליה רמיא]

לא משהין לגידול קטן, חזרה ממדה"י [שהווי מצוה]

יבום עדיף מחליצה, בזה"ז חליצה עדיפה - רב ורב יהודה - אין כופין (לרש"י - בזה"ז לחלוץ - אם ניחא
לשניהם לייבומי)

ר' יצחק - חזרו לומר דיבום עדיף [כרבנן דאבא שאול - דא"צ לשם מצוה]

אכילת מצות שיירי מנחה - לרבנן - מצוה לכהן שעבד עבודתה לאכלה, לאבא שאול - לא חלוץ

יבם זוכה בנכסי אחיו [יקום על שם אחיו], לר"י - אב קודם [כבכור], ומח' להל'

רש"י לח. - לט:

נכסי צאן ברזל של שומרת יבם שמתה -

לרש"י כתובות - לב"ה: ר' אלעזר - בחזקת יורשיה, ר' יוחנן - בח' יורשי הבעל, ר"ל - יחלוץ

הוא רוצה ליבם והיא לא ואמרה דברים ניכרים - מטעינן ל' לחלוץ, ואם לא - כפינן לחלוץ שאין
חוסמין אותה - ושקלה כתובה

גמ' מ: - מא.

חליצה אוסרת קרובים מדרבנן וגזרו אפי' שניות, והאחין מותרין בכולן, ואם נפלו לפניו - חולצת, לר'
יוחנן מד. לר"ע מדאו' [בית חלוץ] והולד ממזר ופטורה מחליצה

שמואל - צרת חלוצה בכרת [באיסורה קיימא], ר' יוחנן - החלוצה והצרה אינן בכרת

מותר בקרובת צרת חלוצתו

ואסור בצרת קרובת חלוצתו [גזרו בהך דהולכת לב"ד (לרש"י - קרובת חלוצה - ואיכא דסברי שהקרובה
חלוצה)]

קידש אחות זקוקתו - ר"י בן בתירה, שמואל להל' - ימתין מלכנוס [רש"י - יש זיקה]

מת שאר אחיו - יוציאה בגט, וזקוקתו בחליצה

מתה אשתו - רב ור' חנינא - מותר ביבמתו [הותרה ונאסרה והותרה]

אבל לא לר' אלעזר [נאסרה שעה א']

שמואל ורב אסי - אסור [נאסרה אחר נפילה לכו"ע אסורה עולמית]

בעלת מאמר שנעשית אחות זקוקתו - ב"ה - אוי לו על אשתו אוי לו על אשת אחיו

מתה - לרב חזרה זקוקתו והותרה, אבל לברייטא חולצת לזקוקתו כר' אלעזר

גמ' מא: - מג:

ג' חדשים ויום שמת ושנתארסה להבחנה [להיות לך לאלקים ולזרעך אחרוך, שמא ישא אחותו או יבום
או לשוק שלא כהלכה]:

לחלוצה [חליצת מעוברת פסולה, אם תלד צריכה כרוז לכהונה ויש שלא שומעים, שלא לאבד

מזונות מנכסי הבעל, מסקנא - דאינה עולה ליבום [אם לא יחפורן] (רש"י - אפשר להמתין)]

אבל לא לאחר חליצה [מותרת בכרת (יבום) כ"ש בלאו (לשוק)]

לגרופה - לרב מנתינה, לשמואל מכתובה

לנתגייר עם אשתו [להבחין בין זרע שלא בקדושה, רש"י - "ייבם" והוא בן גוי (גויה = זונה) ופגע באשת

אח מאמו]

ר"מ, חכמי יבנה, להל' - ארוסה, פרושה מבעלה, אינה ראויה לילד [רש"י - אטו ראויה]

ור"י ור' יוסי חולקים

לר"י - נשואות יתארסו - חוץ מביהודה, ולר' יוסי מאלמנה מן הנישואין לל' יום [אבלות חדשה

דיחיד]

יבמה ניוזנת ג' חדשים מנכסי הבעל, מיבם רק אם עמד בדין וברח ביבם קטן - אין לה [משמים קנסוה]
(מח')

לא ישא מעוברת או מינקת חבירו [חלב נעכר ואינו מאכיל ובושה לתבוע יורשי הראשון] עד כ"ד חודש
ויום שנולד ושנתארסה

מח' במשנה וסתם בברייתא - אין הל' כסתם [רבי לא שנאה (רש"י - לא רצה לסותמה)]

רש"י מא: - מב:

אינה עולה ליבום - בדיעבד חליצתה כשרה (אפשר להמתין משא"כ בחולצות ולא מתייבמות - שלא
תאסר לעולם, ומדאו' כשרה)

לר' יוסי - רש"י עירובין - ארוסות יתארסו ולא ינשאו [אטו נשואה],
רש"י כאן - אף ינשאו כרבי יהודה

מח' ואח"כ סתם הל' כסתם - רש"י - אפי' אחריה במס' אחרת באותו סדר

גמ' מד. - מו.

עשיר יכול ליבם ד' יבמות [עונה לחודש לכ"א]

לא ייבם, יחלוץ ב' צרות [בית אחיו, בית חלוץ - ולא ב' בתים]
ולא יבום לא' וחליצה לב' [אינו עולה ליבום, דלמא חליץ והדר מיבם]

יחלוץ הצרה שפסולה לכהונה ממ"נ, שלא יפסול הכשרה

לשמעון התמני - בת חייבי לאוין מותרת לכהונה, לר' יהושע - ר"ש ב"ר - בת חייבי כריתות (לאו
ממזר) (פסולה לכהונה [ק"ו מאלמנה לכה"ג שאינו שוה בכל])

גוי הבא על ישראלית (אפי' אשת איש) -

לר"ע, רבי, ר"מ (צט.), ר' אמי, ר' יוחנן, ר' אלעזר, ר' חנינא - הולד ממזר [כאשת אב דלא תפסי
קידושין (רש"י - עם הדומה לחמור, לא תתחתן, ואח"כ תבא, שאלתות - רק "בעולת בעל" יש להם)]
ר"ש בן יהודה, ר"ש התימני, רב ושמואל, ר' יהושע ב"ל, בר קפרא/זקני דרום, רבי אליבא דרבין,
ר' נתן, רב מתנה, רב יהודה - הולד כשר [לא כאשת אב שתפסי קיד' לאחריני]
ופסולה לכהונה [ק"ו מאלמנה לכה"ג]
והיא מתחללת [כי תהיה אלמנה וגרושה - שיש לו אלמנות וגירושין]

רב יהודה - חצי עבד חצי בן חורין הבא על אשת איש - הולד ממזר [צד חירות על אשת איש]

טבילה לשם נידות או קריו עלתה לגירות [רש"י - דת יהודית היא]

קונה עבד מגוי (= רק קנין מעשה ידיו) וטבל לשם בן חורין (לי"ג או בפניו סתם)

(לרש"י - או סתם כשעדיין תחת גוי) = בן חורין [שחרור מפקיע משעבוד]

רב אויב - אבל לא בקונה גוי מעצמו [מהם תקנו - לגופיה]

שמואל - טבילה לשם עבדות צריך לתקפו במים (רש"י - לתת עליו עול מלאכה במים שיהא נראה כטבילת
עבדות)

קונים עבד (רש"י - גוי) ממלך לגופיה במשלם כרגא

גמ' מו. - מח:

ר' יוחנן - גוי שמוזג יין = יין נסך משום לך לך אמרין לנזירא (רש"י - אע"ג דלא נגע אלא כחו בעלמא)

גר שמל ולא טבל - לר"א ור"י הוי גר [כאבותינן] ור' יהושע ור' יוסי (ר' יוחנן להל') חולקין [טבלו -
ויזרוק על העם ואין הזאה בלא טבילה]

טבל ולא מל - לר"א ור' יהושע ור"י הוי גר [כאמהות] (סברא - במה נכנסו תחת השכינה) - דנין
משאי אפשר, ור' יוסי (להל') חולק - שניהם לעכובא

גר צריך ג' [משפט]; טבילת גר ביום

"גר אני" צריך להביא ראיה (לר"י רק בא"י [בארצכם])

ומספיק עדים ששמענו שנתגייר בב"ד פלוני [וכי יגור]

ר"י - "נתגיירתי ביני לבין עצמי" נאמן אעצמו

אינו נאמן לפסול בניו [ר"נ בר יצחק (להל')] - לדברייך גוי אתה ואין עדות, רבינא - אינו נאמן על
בני בנינים - יכיר רק בבן]
 אבל נאמן לומר בני בן גרושה [יכיר], וחכמים חולקים
 בא להתגייר - אומרים שישראל בזה"ז דוויים וכו' ויסורין, "יודע אני ואיני כדאי",
 מודיעין מקצת מצות ועונש ושכר, ומלין מיד וכשנתרפא טובלין מיד [אין משהין מצוה] וג'
 ת"ח עומדין עליו ומודיעין מקצת מצות
 טבילת עבד משוחרר א"צ קבלת מצות (רש"י - בניהג מצות העבד לרבנן דרשב"א)
 חוץ מיפת תאר לרבנן דר"ש בן אלעזר דלא שייכא במצות
 לרשב"א טבילת עבדות, מלין, טבילת שחרור - כולן בע"כ [כל עבד איש (שקנה מגוי) ומלתה
 אותו] וכך יפת תאר מותרת מיד
 ועשתה את צפרניה - ר"א - תקוץ [דומיא דוגלחה ראשה], ר"ע - תגדיל [דומיא דראש - ניוול],
 ירח ימים - ת"ק - ל' יום, רשב"א - צ' [ירח, ימים, ואחר כן]
 עבד שלא מל - ר' ישמעאל - מקיימין [וינפש בן אמתין], ר"ע - אין מקיימין
 ר' יהושע ב"ל - מגלגל עמו עד י"ב חודש ואז חוזר ומוכרו לגוי - ר"פ לר"ע - דוקא בפסקא (לרש"י -
 קיבל להתגייר וחזר בו, א"ל הריני מגלגל עמך [כשכיר])
 ר' אילעאי - לקחו ע"מ שלא למולו מותר לקיימו
 { גרים מעוננין [אין בקיאיין בדקדוקי מצות, עושין מיראה, שהו] }

רש"י מח:

לרש"י גר תושב מצווה על שבת

גמ' מט. - נ.

ממזר: ר"ע - מחייבי לאוין -

למשנתנו - דוקא מחמת קורבה [סמיכות כנף אביו - אנוסת אביו ללא יבא ממזר]
 לר' סימאי - אפי' שלא מחמת קורבה (לרש"י מחזיר גרושתו, לא תתחתן, עמוני) [ולא]
 לר' ישבב - אפי' חייבי עשה (מצרי, אדומי) [ולא]
 שמעון התימני, להל' - חייבי כריתות [כנף אביו = שומרת יבם דאב]
 ר' יהושע - חייבי מיתות ב"ד [לרש"י - סמיכות לא יקח אשת אביו לממזר]
 מודה ר"ע (לרש"י - לר' סימאי) דאינו ממזר מנדה ומסוטה [תפסי קידושין],
 ברייתא - מיבמה לשוק [לרש"י - כמ"ד תפסי קידושין]
 { מנשה הרג ישעי'; רק משה באספקלריא המאירה;
 את מספר ימיך אמלא אם זכה - ר"ע - משלימין, רבנן - מוסיפים }
 אשתו יבמתו גירשה, חלצה, נשאת לאחר שמתה - אחותה מותרת

פ"ה רבן גמליאל

גמ' נ. - נג:

ר"ג - אין גט אחר גט, מאמר אחר מאמר לב' יבמות/מב' יבמין לאסור [רבא - ספק אי דחי/קני או לא, אביי - ודאי גט דחי חציה, מאמר קני חציה שני] אבל לא תיבם מאמר ראשונה [אטו שנייה] חכמים - יש גט אחר גט לאסור קרובות [אביי - תקנו גט בכל יבם, יבמה] [רש"י - אחר גט אכתי יש זיקה ואסור בקרובות] ובעי חליצה (רש"י - אחת) ויש מאמר אחר מאמר - תקנו בכאו"א ובעי ב' גיטין וחליצה א' בן עזאי - יש מאמר אחר מאמר רק בב' יבמין [רש"י - כחו במאמר רק ליבמה א'] [רש"י - י"ג - רק בב' יבמות [כקידושין]]

גט ובעל, מאמר לזו ובעל לזו - צריכה גט וחליצה [רש"י - לזיקתו - דביאה פסולה לא קניא לגמרי, גמ' - אטו אחר חליצה/ביאה]

אין העשוי אחר חליצה (אפי' פסולה) / בעילה כלום ת"ק - אחרי בעילה פסולה - בעי חליצה, מאמר אוסר קרובות [אטו ביאה שאחר חליצה וביאה], ור' נחמיה חולק [חליצה וביאה מידע ידיע] לאבא יוסי בן יוחנן - יש אחר חליצה פסולה ג"כ [אטו ביאה] גט ומאמר ליבמה מדרבנן [שלא יאמרו חליצה/ביאה לא מהני]

מודה ר"ג שיש גט אחר מאמר ומאמר אחר גט, גט/מאמר אחר ביאה פסולה שאחר מאמר/גט (אבל לא מאמר אחר מאמר שאחר גט)

לשמואל - חליצה לבעלת גט לא מהני לצרה [קלישה זיקתה] רק למ"ד יש זיקה אבל לר"ג אין זיקה (רש"י - אלימא) ומהני

ביאת בן ט', ביאה פסולה - שוויה רבנן כמאמר

רב הונא - לכתחלה מדרבנן יעשה מאמר לפני בעילת יבום, ואי לא - מכת מרדות

רב מנגיד: מקדש בביאה, בשוק, בלא שדוכי, מבטל גט, מודעא אגט, מתפקר בשליח ב"ד (רש"י), משהה שמתא ל' יום, דר בבית חמיו לנהרדעי - רק במקדש בביאה בלי/אפי' עם שידוכי

גט ליבמה - ממני ואי את מותרת לכל - ספק אם נפסלה (רש"י - בשוב לא יבנה) (י"ג נפסלה [אתי לאחלופי בגט])

ספק באמר לסופר לכתוב לפני מאמר ונתן אח"כ (רש"י כשכנסה) ספק לרב חנני בגט לזיקתו, למאמרו לחוד (לרבא גט למאמר מתיר)

לרבנן דר"ע דקידושין תפסי בלאוין יש מאמר אחר חליצה, רבי - דוקא בקידשה לשם אישות ולא לשם יבמות [מח' ב"מאמר יבמין" - אי לחוד או עילוי לזיקה וחליצה הפקיעה, מח' ב"התקדשי בזיקת יבמין" אי אין או יש זיקה והופקעה, מח' בחליצה פסולה אי אינה פוטר, מח' בחליצה בתנאי אי מהני, אי לא בעינן תנאי כפול]

רש"י נ. - נב:

מודה ר"ג דיש מאמר אחר גט דמספקא לי' אי גט דחי

כיון שהתחיל בגט יש "לא יבנה" אבל מודה ר"ע דתפסי קידושי ביאה דאין לאו גמור דלא פקע כולה זיקה

מאמר - אין קידושין תופסין באשת אח והתורה לא התירתה לו ליעשות כאשה נכרית אלא כסדר המצוה ארוס - כשאכנסנה אגרשנה - לרש"י - בדיעבד מהני

לרש"י - גט למאמרו ולא לזיקתו - אסורה לו ומותרת לאחיו

פ"ו הבא על יבמתו

גמ' נג : - נו :

קנין יבמה אפי' שגג, אנוסים [יבמה יבא עליה], שלא כדרכה [ולקחה], העראה [ביאה ביאה מחייבי לאוין]
אבל לא : שהוא ישן [יבמה יבא עליה - לשם ביאה (רש"י - לאו בר דעת)] [חזן ממתנמנם],
נפל ונתקע או נתכוון לכותל [רש"י - לא אכיון לביאה] (אבל נתכוין לבהמה קנה)
העראה מחייב כרת [מכל התועבות - הוקשו כל עריות לנדה], לאוין [רק בשפחה חרופה "שכבת זרע"],
לאוין דכהונה [קייחה מכריתות], עשה [ביאה ביאה מלאוין], לקידושין [קייחה קייחה]
כרת לאשת אח בחיי בעלה (רש"י - גירשה) [אשת אחיו נדה היא - אע"פ שיש היתר אח"כ]
אחות אב/אם - בין מן האב בין מן האם [ערות אביך/אמך לא תגלה - בפ' קדושים מיותר]
אשת אחי אביו - רק מן האב [ג"ש דודו דודו - ממשפחתו יגאלנו]
אחות אשתו - בין מאב בין מאם [מאשת אח]
אשת אח - מאם [ערות אחיך היא] אף אחר מיתתו [היא - בהוייתה]
אין אשת איש במשמש מתה [שכבת זרע, גמ' סנהדרין - ומתו גם שניהם]
אין סוטה בקינה אשתו על בעילה דרך אברים [שכבת זרע]
העראה - שמואל - נשיקה,
רבה בב"ח בשם ר' יוחנן - וגמר ביאה לשפחה חרופה = מירוק הכנסת עטרה (רש"י שמזריע),
לרב דימי ורבין בשם ר' יוחנן - עדיין מיקרי העראה
רב שמואל ב"י בשם ר' יוחנן - העראה הכנסת עטרה (ולא נשיקה), גמר ביאה = ממש
לשמואל ביאה גרועה על יבמה מן האירוסין - אינה אוכלת בתרומה [ריבוי הקרא לא לאלומי מבעל]
(ורב חולק), ל"ב מח' מן הנשואין [ריבוי רק לפ' יבמים] ומאירוסין לכו"ע אסורה
כהן שנתחרש בין אירוסין לנישואין - רבנן - אינה אוכלת [אטו קידושי חרש] אא"כ יש בן חי,
ור' נתן חולק
רב ששת - אשת ישראל שנאנסה פסולה לכהונה
אשת כהן שנאנסה - ל"ק - רבא - לוקה משום טומאה ומשום זונה [הכל בכלל זונה - והיא לא נתפשה
ממעט רק אשת ישראל],
ל"ב - רבה - רק משום טומ' [הכל בכלל אחרי אשר הוטמאה - והיא רק ישראל]

רש"י נה.

לר' יצחק אין לוקין על אחותו דהוי לאו שניתן לאזהרת כרת - דאין כרת אא"כ הזהיר, ולא לאזהרת
מלקות

גמ' נו : - נח :

ארוסה (בת כהן, לרש"י ל"ב - אף בת ישראל לכהן משהגיע זמן למשנה ראשונה) לחייבי לאוין כהן - ר"מ -
פסולה מתרומה עד שנתגרשה [ק"ו מקידושי ישראל כ"ש במשתמרת לביאה פסולה] חזן
ממשתמרת לביאה פסולה דרבנן (ביאת אח שלישי אחר מאמר)
ר' אלעזר ור"ש - כשרה עד שתבעל וכן לפצוע דכא (דמאכיל בלא בא על אשתו שנשאה מקודם,
עבדיו, נשא בת גרים לר' יוסי ור"א בן יעקב)
פצוע דכא כהן לבת גר - לר"י - לא אוכלת תרומה [כבת חלל, גרים איקרי קהל - ואסורה]
לר' יוסי - אוכלת [כשרה לכהונה, לא איקרי קהל]
לר"א בן יעקב - אוכלת [וכהן כי יקנה נפש] - לל"ק דרש"י - באמה מישראל דראויה לכהונה ולא
איקרי קהל (ל"ב אף איקרי קהל), לל"ב דרש"י בבת גר וגירות דלא איקרי קהל ואין פצוע דכא בקדושת כהן
ומותרת

מאמר מיבם כהן ויש אח חלל - לכו"ע אינה אוכלת [משתמרת לביאה פסולה שא"א להאכיל במק"א] (רש"י - עד שיכנוס)

גט מיבם - לר' יוחנן לכו"ע אוכלת [משתמרת לביאתו הפסולה מדרבנן],
לר"ל לכו"ע פסולה [א"א להאכיל ע"י גירושין במק"א]

חופה לפסולות (לרש"י - כה"ג לאלמנה בת כהן בלי קידושין) -
רב - יש ונפסלת מתרומה, וכן לר' ישמעאל בריב"ב (אולי לר"מ דוקא)
שמואל - אין, וכן לת"ק דר' ישמעאל בריב"ב
רמי ב"ח - לר"מ יש ונפסלת, לר' אלעזר ור"ש אין

סוטה - אמן שלא שטייתי ארוסה: בא עליה בבית חמיה < קינוי סתירה > חופה ולא נבעלה,
ר"פ - קינוי < נשאה ובעל > סתירה (לרש"י כל"ב לר"פ - יש תנא דא"צ קדימת שכיבת בעל לבעול וא"צ
מנוקה האיש מעון),
גלגול שבועה

רש"י נח:

יבמה סוטה - לרש"י כל"ב - שכיבת המת נחשבת קדמה שכיבת בעל לבעול

גמ' נט. - סא :

כה"ג אסור (1) באלמנה מאירוסין,
(2) בוגרת כר"מ [בבתוליה - כל הבתולים] (ור"א ור"ש מתירין [בבתוליה - אפי' מקצת]),
(3) לר' אלעזר ור"ש בעולה שלא כדרכה [בבתוליה] (ור"מ מכשיר),
(4) אנוסת/מפותת עצמו - רב - בדיעבד יוציא ורב אשי חולק [סופה להיות בעולה לר'],
(5) מוכת עץ לר"א ור"ש (ור"מ חולק),
(6) קטנה לר"א [אשה, בתולה - נערה, לרבא שמא תתפתה - ואפי' הדיוט]
בגרה בימי אירוסין אסורה [יקח אשה - מרבה רק לא אישתני גופה]
ביאת בהמה לא עשאה זונה [אתנן כלב מותר] או בעולה (רש"י - למ"ד מוכת עץ מותרת)
בדיעבד מותר לקיים בוגרת ומוכת עץ [סופה להיות בעולה תחתיו]
נשא אנוסת/מפותת חברו - ר"א בן יעקב (להל') - הולד חלל, חכמים - כשר
[רב הונא - מח' אם זונה כר' אלעזר, רב אשי - אם יש חלל מחייבי עשה [בתולה... לא יחלל] או
לא [אלה הפסיק]]

לר"א בן יעקב אין חלל מנדה [אלה]

כהן הדיוט ליטמא לאחותו -

ארוסה לר"מ ור"י כן [הקרובה] לר"ש ור' יוסי לא [לא היתה] א"כ נתגרש [הקרובה],
בוגרת כן [אליו], אנוסה ומפותה לא [בתולה], מוכת עץ לר"מ ור' יוסי כן [לאיש] לר"ש לא
רשב"י - גיורת פחותה מבת ג' מותרת לכהונה [אשר לא ידעו משכב זכר = אינה ראוי' ליבעל - החיו
לכם - אף לפנחס], ורבנן חולקים [לכם לשפחות]

רשב"י - עכו"ם אינן מטמאין באהל [אתם קרויים אדם] (רבינא - אלא במגע ומשא), ורבנן חולקים
ארוס לאלמנה ונתמנה לכה"ג יכנוס [יקח אשה] אבל לא יבמה אפי' עשה מאמר [אשה] אפי' נפלה
מאירוסין [הגם דעדל"ת - גזרה אטו ביאה שנייה]

ישראל לא ישא אילונית א"כ קיים פו"ר

זונה: ר"א - רק אשת איש, ר"ע - מופקרת (רש"י - אפי' פנויה),
ר' מתיא בן חרש - אפי' בעל אשתו סוטה, לר"י - אילונית [בלי פירצה = זנות]
חכמים - רק גיורת ומשוחררת [לרש"י - דנבעלה לגוי] ושנבעלה בזנות (לרש"י אף ללאוין)
לר' אלעזר - אפי' פנוי אפנויה

גמ' סא : - סה :

אע"פ שיש לו בנים ישא אשה [לא טוב] אפי' שאינה ראוי' לבנים
ולא ימכר ס"ת בשביל בת בנים

פו"ר : ב"ש - ב' זכרים [משה], לר' נתן - ב' זכרים וב' נקבות [את קין ואת הבל - וצריך זרע אחר תחת
הבל], ב"ה - זכר ונקבה [ברייתו של עולם]
אידך ר' נתן - לב"ש זכר ונקבה, לב"ה או זכר או נקבה [לשבת יצרה]
מתו או נמצא סריס לא קיים [לשבת]
ובני בנים כבנים, חוץ מב' מאחד ולאביי בת מבן שמת (ורבא חולק)
ר' יוחנן - גוי יש לו חייס אפי' נתגייר (נ"מ לפו"ר, בכור לנחלה) אבל אין לעבד חייס
ר"ל - נתגייר כקטן שנולד

לר' יהושע אפי' קיים פו"ר יהיו לו בנים בזנותו, ומשנתנו חולק

{ ג' עשה משה מדעתו ; ר"ע - תורה ותלמידים בזנותו, עולם שמם עד שבא ר"ע לרבותינו שבדרום ;
בלי אשה שרוי בלא שמחה ברכה טובה תורה חומה שלום ;
אשתו כגופו ומדריך בניו ; מקרב קרוביו ; עזר כנגדו ; בא אדם על כל בהמה ;
כולם מתברכות בשביל ישראל ; קרקע אומנות פחותה ; מתון ונחית דרגא לאשה, סק דרגא
לשושבינא (אוהב) ; פורענות בשביל ישראל ; אשה רעה, מצא או מוצא ; גוי נבל ; חטוטי שכבי ;
אל תצר צרת מחר ; מי שאין עוסק בפו"ר ; בן עזאי חשק בתורה }

יוצא לדרך חייב לפקוד אשתו (לרש"י - תשמיש) אפי' סמוך לווסתה חוץ מיוצא לדבר מצוה [מיטרידי
(רש"י - במצוה, בתשמיש ויבטל ממצוה)]

י' שנים ולא ילדה יוציא ויתן כתובה (ומח' אם כופין) חוץ מעקר
ואין ישיבת חו"ל, חולי, בית האסורים, עד שהפילה עולין למנין
בזה"ז (שנותיהן מועטות) - רב - ל' חדשים (ג' עיבורים), ר"נ - ג' שנים (ג' פקידות), רבה - י' שנים

{ אבות ואמהות עקורים ; איעקר מפרקיה }

הוחזקה בנפלים יוציא (רש"י - ויתן כתובה)

והיא מותרת לשני י' שנים, ולא לשלישי (כרבי) ובדיעבד תצא בלי כתובה

לא ילדה ג"פ - א"צ להחזיר כתובה לקמאי [השתא כחשי],
ילדה פעם ד' - השלישי א"צ ליתן כתובה [השתא ברייתא] ואין הגט בטל (לרש"י - מספק גירשת
וגמרת בדעתך)

ג' אחיות מחזקות (מתו בניהם ממילה)

רב יוסף - הל' כרבי דחזקה בב"פ - נישואין, ב' מלקיות ואח"כ מכניסין לכיפה,
והל' כרשב"ג דחזקה בג"פ - וסתות, מועד

היא נאמנת דאינו יורה כחץ (ר' אמי - אפי' טען דאיבדוק באחרת [נושא אשה על אשתו יוציא ויתן
כתובה], ורבא חולק), דלא הפילה י' שנים, דהוחזקה בנפלים

ת"ק (ר' יוחנן וכו' להל') - אין אשה מצווה על פו"ר [וכבשוה - ואין דרכה לכבוש, פרה ורבה - ל'
יחיד]

ר' יוחנן ב"ב (ריב"ל להל') - מצווה [ויאמר להם פו"ר] ויכולה לתבוע גט

{ מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע ; מותר לשנות בדבר השלום }

לכו"ע באה מחמת טענה יכולה לתבוע גט וכתובה

פ"ז אלמנה לכה"ג

גמ' סו. - סז:

עבדי מלוג אוכלין תרומה [כי יקנה קנין כספו - קנינו שקנה]
חוץ מעבדי חללה [רבינא - מדאורי' רק קנין שאוכל מאכיל, רבא - מדרבנן שתאמר זונה היא אצלו,
רב אסי - אטו אלמנה בת כהן שלא תאמר שחוזרת לבי נשא]
אבל צאן ברזל (אחריותו) אוכלין

החזרת צאן ברזל לה - רב יהודה (להל') - הכלים [שבח בית אביה שלה] (ומשלמת לו מה דאשבח) חוץ
מפרסו אמיתנא [ברשותו דמחוסר גוביינא והקדש מפקיע מידי שעבוד]
ר' אמי - דמים אם רוצה

בת ישראל לכהן ומת - ר' יוסי - עוברת פוסל לעבדי צאן ברזל מתרומה [רבה - במעי זרה זר הוא, רב
יוסף - אינו ילוד אינו מאכיל [רש"י - ויליד ביתו הם יאכלו - יאכילו]] אפי' במקום בנים [יש לעובר
זכיה (שמואל להל'), וחיישינן למיעוט זכרים]
לרבנן במקום בנים אוכלין [שמואל - או שאר יורש - דאין לעובר זכיה, כרשב"י - אינו יורש דלא
חיישינן למיעוט זכרים, לל"ב ברשב"י - אפוטרופוס בורר לעובר נכסים אחרים]
רשב"י - במקום בנות לא אוכלין [ממ"נ העובר יורש]
בת כהן לכהן - ר' יוסי - עוברת מאכיל, רבנן - אינו מאכיל [אינו ילוד אינו מאכיל]

רש"י סו. - סו:

יש קנין לעבד - לרש"י - בנתן ע"מ שאין לרבו רשות בו
מכר צאן ברזל הבעל מוציא מלקוחות - לרש"י היא יכולה למחות וכשמתה יורש כחה

גמ' סז: - ע.

פוסל (בת כהן לישראל) ואינו מאכיל (ישראלית לכהן):
(1) עובר אחר מ' יום (או ספק מעוברת) [כנעוריה] [אינו ילוד],
(2) שומרת יבם [ושבה] [קנין כספו - ולא דאחין]
(3) ארוס [רש"י - כי תהיה] [מזיגת כוס] אפי' ספק הביא שערות, (4) חרש [קנין דרבנן]
(5) בן ט' שיבם [מדרבנן עשו כמאמר]
(6) בן ט' (או ספק בן ט') פסול קהל/כהונה שבא עליה [כי תהיה לאיש זר - פסלה, לגוי - כי תהיה
אלמנה וגרושה - שיש אלמנות וגירושין, לחלל - זרען - מקיש זרעו לו, ישראלית - [בת]
חוץ מחייבי לאוין ועשה דאינו זר מעיקרא (מחזיר גרושתו, סוטה) [לאיש זר]
ישראלית שנבעלה לפסול מכהונה [ק"ו מגרושה שמתרת בתרומה, לר"ע - כי תהיה = תיבעל]
חוץ: מחייבי לאוין דאינו זר מעיקרא, ממצרי ואדומי שני לר' יוסי [ככה"ג באלמנה דזרעו פסול],
מגר עמוני ומואבי לרשב"ג [ככה"ג דכל זרעו פסול] דכשרים לכהונה (רש"י - וכ"ש לתרומה)

לא פוסל ולא מאכיל: אונס ומפתה (ואין חוששין לעובר [רש"י - דמתהפכת]), שוטה וקטן

בן מכהן שאנסה מאכילה (לל"ק לרבא בדלא דיימא מעלמא)

נכד עבד לא נחשב יש לה זרע, נכד ממזר (מגוי) כן [אין לה - עיין עלה]

ל"ק - הבא על ארוסתו - לשמואל הולד שתוקי,

לרב ממזר - רבא - בדדימא מיני' ומעלמא, אביי - אפי' לא מעלמא

ל"ב - ארוסה שעברה - לשמואל שתוקי,

לרב ממזר - רבא - בדדימא מעלמא ולא מיני', אביי - אפי' מיני' ומעלמא

רש"י סח:

אין קידושין לגוי [רש"י - אשת רעהו; שאלתו - בעולת בעל יש, מידי אחרינא לא]

"מ דחייבי כריתות לא פסולה מתרומה [כי תהיה] - וקשה טובא

פ"ח הערל

גמ' ע. - עה.

ערל (רש"י - מתו אחיו (סכנה)), טומטום בתרומה:
ר"א - אסור [ג"ש תושב ושכיר לפסח] וספק בתוך ח' ימים
ר"ע - אסור [איש איש - כטמא], לרב יוסף אפי' לנגוע ורבא חולק
טמא אסור בתרומה [מזרע אהרן והוא צרוע וכו' - תרומה שוה בזרעו (אף נקבות)]
ונשיהן ועבדיהן מותרין

עבד עברי אסור בתרומה וחייב בפסח [לא קני רבן]
אונן אסור בפסח [ק"ו ממעשר] ואוכל תרומה [וכל זר - זרות],
וכן ערלות זכריו ועבדיו [לא יאכל בו - אבל תרומה כן]
לר"ע גר שמל ולא טבל וקטן שנולד מהול אסורים בפסח [תושב ושכיר]
ור"א חולק [גר מעליא, א"צ הטפת דם ברית]

מילת זכריו תוך ח', חלצתו חמה ועוד ז' מעל"ע, טומטום, לא יצא גופו מפרוזדור,
אב ואם בבית האסורין - לא מעכב בפסח [המול... ואז יקרב - רק בר מהילא]

ערל מקבל הזאה, ר' אלעזר - ומותר להזות [ק"ו מטבול יום] ור"ע חולק
אונן מותר בפרה [רש"י - קדשי בדיק הבית, וכ"ש מטבול יום]
מחוסר כפורים לת"ק מותר לרב יוסף הבבלי אסור [רש"י - עדיין טומאה עליו]

משוך - מדרבנן צריך שימול (לר"א בר"ש אפי' בלילה),
רב הונא - ואסור בתרומה (לגי' שלנו איתתב)

לר"א בר"ש מילה אחר זמנו אפי' בלילה [לא דרשינן [ביום]
קידוש מי חטאת - ת"ק - קטן פסול, אשה כשרה [ואסף ולקחו - כמו אסיפה]
ר"י - קטן כשר [ולקחנן] אשה ואנדרוגינוס פסולין [ונתן]

ערל במעשר שני - גמ', ר' יצחק - אסור [יליף מפסח] ורב ששת חולק,
מעשר ראשון - לר"מ אסור [דאסור לזרים]

בכורים - לאונן - לת"ק אסור [היקש תרומת ידך למעשר], לר"ש מותר ["תרומה"]
ביעור - לת"ק חייב [בערתי הקודש - היקש למעשר], לר"ש פטור [לא מקיש]
נטמא - לת"ק אסור להדליק [היקש], לר"ש - רש"י - מותר

אכל מע"ש ובכורים שנטמאו לוקה [לא תוכל לאכול בשעריך מה שבמק"א בשעריך תאכלנו הטמא];
תרומה בעשה [בשעריך תאכלנו - לזה ולא לאחר]

תרומה שנטמאה מותר בהדלקה [לא בערתי ממנו - אבל תרומה כן, נתתי לך - שלך - משמרת
תרומות], קדשים אסור [ק"ו ממע"ש]
מע"ש שנטמא - מותר לסוכו [ולא נתתי ממנו למת - אבל לחי דומיא דמת כן]

טבול יום מותר במעשר [ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ] ואסור ומטמא בתרומה
מחוסר כפורים מותר בתרומה [עד מלאת ימי - טהרה]

גמ' עה: - עט:

פצוע דכא: אפי' ביצה א', אפי' חסר כ"ש (רש"י) חוץ מבידי שמים,
ר' ישמעאל בריב"ב - יש לו ביצה א' כשר

כרות שפכה: 1) לא נשתייר מעטרה כחוט על פני רוב היקף כלפי הגוף,
2) נקב מפולש אפי' צד השני בעטרה, 3) ניקב ונסתם בנקרע ע"י קרי,
4) נסתם הקנה, 5) לרבה בר"ה הטיל מים מב' מקומות (ורבא חולק),
6) מח' בכקולמוס (אלכסון) ומרזב (נחקק)

עבדיהן מותרין בתרומה,
נשיהן שעוד לא נתחללה - משנתנו ור' אלעזר ור"ש - מותרת,
ר"מ - לר' אלעזר אסורה [משתמרת לביאה פסולה], לר' יוחנן מותרת [כבר אכלה]
משנה - מותרין בגיורת ומשוחררת [לא איקרו קהל], רב ששת - אפי' כהן [לאו בקדושה קאי], מותרין
בנתינה [לאו בקדושה]

רב הונא - נשים המסוללות זב"ז פסולות לכהונה, ורבא חולק
נקבות של עמון ומואב מותרות [ר"י - עמוני, מואבי; ר"ש - לא קדמו אתכם - ואין דרכה של אשה
לקדם]

של מצרי ואדומי לר"ש מותרות [הלכה, ק"ו מעמונית, בנים ולא בנות]
לת"ק אסורות [חלל מחייבי עשה יוכיח, בנים אשר יולדו - תלאן בלידה]
של ממזר אסורות [מום זר], לר"ל מותרת אחר י' דורות [עשירי עשירי מעמוני - למ"ד דון מינה
ומינה]

{ דואג - שאל על דוד אם ראוי לבא בקהל, מקובלני מב"ד של שמואל מואבי ולא מואבית;
מחשבותיך אלינו - על דוד ורחבעם }

בת עמוני ועמונית שנתגיירו כשרה לכהונה (חוץ מלר"י)
בת עמוני וישראלית - ר' יוחנן - כשרה לכהונה [בתולה מעמיו - אפי' מב' עממין]
ור"ל ותני ר' זכאי חולקין [מעמיו - מעם א']
בת מצרי שני - ר' יוחנן - כשרה לכהונה, ר"ל - פסולה

מצרית מעוברת שנתגיירה - בנה מצרי שני

ר' יוחנן - מצרי שני למצרית ראשונה -

רבה בב"ח - בנה שלישי [בתר דידיה (חוץ מישראל למצרית, ממזר לשפחה)]
רב דימי - בנה שני [בתר אימי' [אשר יולדו - תלוי בלידה] (חוץ ממצרי לישראלית [להם])]
ז' אומות - בתר האב, עמוני למצרית - אחר הפגום

אע"ג דחציצת כולו ואינו מקפיד דאו' ולר' יוחנן אין עובר ירך אמו, עובר בגיורת היינו רביתי' ועלתה
לו הטבילה

{ רעב - אל שאול ואל בית הדמים, באשר משפטו שם פעלו; דוד גזר על נתינים (לרש"י - חתנות) אפי'
בזמן שאין ביהמ"ק; הריגת ז' מבני שאול, מוטב שתעקר אות מתורה ואל יתחלל/ויתקדש
ש"ש בפרהסיא }

לרבי א"א לב"ד לשחרר נתינים [חלק מזבח מי יתיר],
ור' חייא ב"א בשם ר' יוחנן חולק [חלק מזבח רק בזמן ביהמ"ק]

גמ' עט: - פא.

ר"ע - סריס אדם (שעת כושר) - למ"ד מלאוין דלאו דשאר אינו ממזר - חולק, ומיבמין לאשתו,
ואם יבם קנה ואסור לקיימה [פצוע]

ובגיורת אף לכתחלה מיבם לר' יוסי דלא איקרי קהל
אבל לא סריס חמה (ממעיי אמו) [לא ימחה - פרט לשמו מחוין]
לר"א סריס חמה [יש לו רפואה] אבל לא סריס אדם

סריס (רש"י - עם סימנים בלי שער זקן, בשר, מי רגלים, שכ"ז צלול, קול),
אילונית (צורתה, קול, תשמיש קשה):

ב"ה - בן כ' בלי שערות, ב"ש - בן י"ח, ר"א - סריס בן כ' אילונית בת י"ח
ואפי' הביא שערות אח"כ - רב ור' אבהו - גדול למפרע מבן י"ב - י"ג (ואין נערות)
שמואל - רק מבת י"ח

סימני סריס - ר' אבהו - עד שיהו כולם,

ר' יוחנן - א' מהם, חוץ מהביא ב' שערות בזקן - עד שיהו כולם
ובלא"ה כקטן עד רוב שנותיו

ר' אבהו - בן ח' שנגמר צורתו אינו ודאי בן קיימא עד בן כ' (לרש"י - לרבנן ולרבי)

חליצה בסריס ואילונית לא פסלוה לכהונה אבל בעילה כן [זנות (א"א שלא במקום מצוה)],
לר"י אילונית ממ"נ זונה

סריס חמה כהן מאכיל בתרומה

גמ' פא. - פד.

ר' יוסי ור"ש - אנדרוגיניוס מאכיל בתרומה - לר"ל דוקא בזה"ז דרבנן [אי דאו', היו גוזרין על עיגולי
תאנים דלא בטל בק"א אטו דאו' דדרכו לימנות]
לר' יוחנן אף דאו' וחזה ושוק [תרומה בזה"ז דאו' (לר' יוסי) ועיגולים בטל דרק את שדרכו לימנות
(ולא באומד) אינו בטל]

חתיכת חטאת/לחם הפנים טמאה בטוהרות -

ת"ק - בטל בק"א (לר"ל בנימוחה) - אבל לא טהורה בחולין [לר' יוחנן: לרש"י - בהפסד מועט לא
מבטלינן איסור דאו', לר"ל - ר' שישא בדר"א - בדאו' מין במינו לא בטל ורק בטומאה דרבנן
(משקין) בטל, רבה - אתי לידי כרת (רש"י - בטומאת הגוף), רב אשי - מותר לכהן = יש מתירין
(בדו"א)]

ר"י - אינו בטל [רש"י - מין במינו לא בטל]

ב' סאה לב' קופות תלינן דחולין לחולין [תרומה בזה"ז דרבנן] -
לר"ל ברוב חולין, ר' יוחנן - א"צ (אפי' , שאני אומר)

ר' יוסי ור"ש - אנדרוגיניוס נושא - לר"ל בדיעבד [ספק זכר],
לר' יוחנן (לשמואל ורב הונה אמר רב להל') לכתחלה - כזכר,
לרב לר' יוסי בברייתא - ספק זכר

סקילה לאנדרוגיניוס למשכב זכר - לר"ל לר' יוסי אין [ספק],
לר' יוחנן לר' יוסי, ורב כר' סימאי - בין בזכרותו בין בנקבותו [משכב אשה - שיש בו ב' משכבות],
לר"א - רק בזכרות [כזכר, ואת זכר]

קליטת אילן - ת"ק - ל' יום, ר"י (שמואל להל') - ג', ר' יוסי ור"ש (רב להל') - ב' שבתות
קישוי מלידה (אין זיבה) - ר"מ - מ' או נ' יום, ר"י - חודש ט',
ר' יוסי ור"ש (שמואל להל') - ב' שבתות

זורע כלאים בשל חבירו - ר"מ (רב להל') - קידש, ר' יוסי (שמואל להל') - מותר [אינו אוסר שאינו
שלו]

טומטום שנקרע ונמצא זכר - ר"י - ודאי סריס חמה,
ר' יוסי בר"י - ספק סריס (צריכה חליצה, חליצתו פוסלתה לאחיז)

לר"א אנדרוגיניוס כודאי זכר חוץ מלקדשו קדושת הגוף או תמורה בבהמה אבל בעוף מותר

רש"י פב. - פג.

לר"ל - לל"ב דרש"י ברבה - כל שדרכו אינו בטל רק בכרת ומיתה ואת שדרכו אפי' בלאו
לרש"י - יש תוספת שביעית לקליטת נטיעה

פ"ט יש מתירין

גמ' פד. - פז:

חייבי לאוין לבעליהן מותרות ליבמיהן

רב יהודה אמר רב - כהנת מותרת לחלל (ור"פ חולק)
אבל חללה ופסולות מוזהרות מכהן [ב"פ לא יקחון]

שניות - אין לה (1) כתובה - אפי' מיבם כשר, רש"י - ונכסי צאן ברזל,
(2) פירות (לרש"י - מלוג שאכל), (3) מזונות (רש"י - אפי' לותה ואכלה),
(4) בלאות (לרש"י - שחקים)

אלמנה גרושה וחלוצה לכהן יש להן כתובה [ר"ש ב"א - קנסו אותו שהוא פסול (לרש"י - לעבודה) או היא פסולה - דהוא מרגילה, רבי - דב"ת א"צ חיזוק (ל"ב - וחלוצה דנפסלה מתרומה דרבנן - היא מרגליתו)]

ולא מזונות בחייו - אפי' לותה ואכלה, ולאחר מיתה יש לה

אין כתובה (וספק לר"ש ב"א) בהיא מרגליתו:

(1) ממזרת ונתניה לישראל (חוץ מלר"א דאין תיקון לזרעה),
(2) מחזיר גרושתו (חוץ מלר"ע), (3) בעולה לכה"ג (חוץ מלר"א בן יעקב דהולד חלל),
(4) מחזיר ספק סוטה (חוץ מלר' מתיא בן חרש דעשאה זונה (לרש"י - ניחא לה לשתות דלא ליפסלה לכהונה)),

אבל לרבי יש כתובה וכו' דהוי דאו'

לר"מ זר אסור במעשר ראשון [כי את מעשר בני"י אשר ירימו לה' תרומה - כתרומה]

אבל אין מיתה [ומתו בן] וחומש [עלין]

ועובר, יבם, אירוסין פוסלין ולא מאכילין;

ולד מאכיל אם אין לה זרע מישראל ובת לוי אפי' יש לה

רק נשואה עושה שליח לתרו"מ [ואכלתם... אתם וביתכם]

ר"ע, ר"מ - מעשר ראשון ללוי ואחר שקנסו עזרא מח' אי לעניי (לר"מ כהנים) או לכהנים בימי טומאתן
[עניים]

ראב"ע - אף לכהן ואחר שקנסו רק לכהן

וזרע אין לה - בת כהן חוזרת לתרומה ולא לחזה ושוק

[בתרומת הקדשים לא תאכל, מלחם - ולא כל, לחם ולא בשר, מלחם אביה - ולא משלחן גבוה,

ואת חזה... ובנותך אתך - בזמן שאתך]

אבל בת ישראל האוכלת בשביל בנה כהן וזרע אין לה מזר חוזרת אף לחזה ושוק

[מ"ובת" מתרבי ואין מיעוטי]

בת כהן שיש לה בן מכהן אוכלת אפי' יש לה זרע מזר

מת הבעל ואח"כ הבן אינה חוזרת להתיבם [דרכיה דרכי נועם (רש"י - מתגנה על בעלה משוק)]

רש"י פד: - פה.

לרש"י - מצרי שלישי ישראל הוא ואסור בשנייה,

לרבא דאלמנה לכ"ג א"צ לפדותה - לרש"י - אפי' לא נשבת יחזיר פירות שאכל

פ"י האשה רבה

גמ' פז: - פט.

ניסת ע"פ ע"א [הקילו משום עיגונא - מתוך חומרא בסופה (דייקא)]
תצא מזה ומזה [רש"י - לאו אנוסה - לא דייקא קנסי לה],
וצריכה גט או חליצה מאחין מזה ומזה [קנסוה - שמא יאמרו גירש זה ונשא זה], לר"ש - מייבמין
לאח הראשון (לרש"י - לכתחלה) ולתי' א' בגמ' א"צ גט משני
משניהם אין לה כתובה (לר' יוסי - מראשון יש), פירות, מזונות, בלאות
משני ממזר דאורי' ומראשון דרבנן (לר"ש מותר),
אין מטמאין [לא יטמא בעל - בפסולה], מציאה ומע"י והפרה [שתתגנה] (לר' אלעזר לראשון יש)
נפסלה מכהונה [רש"י - זונה], ממעשר ראשון ותרומה דרבנן [קנס]
לרב הונא (צא:): ר"ש כר' אלעזר - ושניהם כר' יוסי, ולא להיפך; לר' יוחנן - רק להיפך
ע"א נאמן באיסורין דאיתחזק איסורא כשבידו להפקיעו
רב - ניסת עפ"י ב' ל' (וברי לי) כנגד ב' שחזר בעלה ואיננו מכירו לא תצא -
ל"ק אפי' באו עדים ואח"כ ניסת דלא כר' מנחם בר' יוסי,
ל"ב דוקא ניסת ואח"כ עדים כרמבר"י
לתי' א' בגמ' חוץ מניסת לכהן [וקדשתו - בעל כרחו]
שמואל - לא הולכין בתר רוב דעות נשים כנגד הע"א בהיא מכחשא [רש"י - נאמן על עצמה באיסורין בברור
לה - ויצתה מחזקה עפ"י ראשון]
ל"ב - כנגד ע"א אפי' שתקה, כנגד עדות אשה והיא מכחשא

גמ' פט. - צב.

תרם מטמא על טהור - בשוגג חל (אבל בתרם סרוח ויחזור ויתרום [הו"ל לטעום])
במזיד - רב חסדא - לא חל [דלמא פשע ולא יפריש (חוץ מאין נקוב על נקוב - בב' מאני ציית)
וחכמים עוקרין דב"ת]
ר' נתן בר' אושעיא - תרומה ויחזור ויתרום
תרם מחיוב על פטור - חל אבל יפריש על התרומה ממק"א [טבל מדאורי']
ירושל' אשתו קטנה - ב"ה - משתכנס לחופה [הפקר ב"ד], ב"ש - וגם בקומתה (לרש"י - גדלה),
ר"א - תגדיל ותבעל - וכן ליטמא [מת מצוה] ולאכול תרומה דרבנן
נתן חולין טמאין לתשלומי תרומה טמאה מותר
לתרומה טהורה במזיד - תשלומין וחוזר ומשלם,
בשוגג - ר"מ - תשלומין [רש"י - ראויין להיות "קודש" - רעה על היפה]
לחכמים - וחוזר ומשלם [אטו מזיד]
עקירת דבר מה"ת: הפקר ב"ד [עזרא - יחרם כל רכושו, ראשי האבות למטות - מנחילין כאבות] בשב
ואל תעשה, למיגדר מילתא [אליו תשמעון], אפקעינהו,
מכין ועונשין למיגדר
ניסת ע"פ ב' עדים - ר"ש (רב להל') - חוזרת לבעל וא"צ גט משני [מאי הו"ל למיעבד]
ורבנן חולקין (רב הונא בדר"י להל')
ניסת ע"פ הוראת ב"ד וחזר הבעל - משנה (ר"נ להל') - אינה מביאה קרבן
אא"כ: ניסת לכה"ג (לר' אלעזר בן שמוע ביאות מחלקות, לחכמים גופין מחלקין),
לר' אלעזר זינתה (ור' יוחנן חולק [שויתוני פנויה])
ר"א (זעירי ורבא להל') - מביאה קרבן [טעות (ולא הוראה)]

רש"י צ.

אכילת תרומה טמאה בטומאת הגוף במיתה

גמ' צב. - צד.

יבום, לר"ע יבמה לשוק בטעות - הולד ממזר

יבמה לשוק - רב ור' ינאי - לא תפסי קידושין [לא תהיה] ואין הולד ממזר, לל"ב דרב גידל בניסת בעי גט [מיחלפא בהלך בעל למדה"]
שמואל (אמימר להל') - ספק וצריכה גט, רב אשי - ומותרת ליבם (לרש"י - אפי' ניסת) (לפי' א' ברב גידל כזנות ולרב המנונא אסורה ליבם)

רב הונא - מקנה דבר שלא בא לעולם (כרב, ר' ינאי, ר' חייא, ר"מ, ר"א בן יעקב, ר"ע),
ור"נ חולק - ואי אכיל לא מפקינן

ע"א נאמן להתיירה ליבמה, לרבא אף לשוק [ק"ו] וההוא מרבנן חולק [סניא ליבם ולא דייקא]

בעלה קיים היה ומת - ולד מלאחר מיתה אינו ממזר

בנתקדשה לבד - חוזרת לבעל בלי גט, וגט לא פוסלה מכהונה [גרופה מאישה]

גמ' צד: - צז.

נשא אחות אשתו בטעות (רש"י - ע"פ ע"א) - מותר באשתו [ושכב איש אותה - ולא אחותה] [חוץ מב"ש לר"י [ק"ו מאשת איש דהותרה בגט] (ור' יוסי חולק)] ובקרוכותיה עכשיו, ובה לאחר מיתת אשתו, אפי' בנאסרה על גיסו

ר' יוסי - לר' אמי - בנאסרת על גיסו (עפ"י ע"א) אסור באשתו - ר' יצחק נפחא - ואחותה של נשואה מותרת לגיסו [רש"י - אין חשש "גירש זה ונשא זה והחזיר גרושתו" אלא באחות ארוסה דיאמרו קידשה על תנאי] והוא מותר באשתו (ולת"ק ממ"נ אסורה אגיסו דקנסוה דלא דייקא, ולפי' א' בשמואל ממ"נ מותרת)

לר"ע ייבם ארוסה או נשא אחות ארוסתו בטעות בעי גט [יאמרו דקידש על תנאי] ואסורה, ות"ק חולק

בא על חמותו - לר"י פוסל את אשתו אף לב"ה, לר' יוסי רק לב"ש [ואתה], להל' מותרת

רב - יבמה כאשת איש, ושמואל חולק -

רב הונא - מח' ביבם ארוסה בטעות אם אסורה לבעלה דאמרי תנאה הוי,

אביי - מח' אי שומרת יבם שזינתה מיפסלה כרב המנונא, אי תפסי קידושין ביבמה לשוק

ביאת בן ט' כמאמר ופוסל אף בסוף - אחר מאמר אחיו הגדול, וכן חליצה לר"מ,

אבל מאמר וגט בן ט' פוסל רק בתחלה,

לרבנן דר"מ - חליצה אינה פוסלת כלל

ר"מ - יש גט גדול אחר גט קטן אף לר"ג

ת"ק - יש ביאת בן ט' אחר ביאת בן ט' לפסול (לכן עזאי רק בב' יבמין ולא א' בב' יבמות)
לר"ש אינו פוסל [ספק אי ביאתו קונה לגמרי (ואין ביאה אחר ביאה) או לא קני כלל]

ביאת בן ט' ומת - חולצת [זיקת ב' יבמין], לר"ש מתייבמת,

ואם נשא אשה משהגדיל - לת"ק אשתו מתייבמת,

לשמואל ור' יוחנן - למשנה לא: חולצת (ורב חולק - לא עשו ביאה כמאמר),

לר"ש - א' מתייבמת וא' חולצת [צרתה במקצת במאמר]

{ ביה"כ של טבריא שנקרע ס"ת בחמתן - נהיה ע"ז; ר' אלעזר דורש סתם

והכל יודעין של ר' יוחנן היא; שמועה מפיו - שפתותיו דובבות בקבר }

בלי שערות ובלי סימני סריס נידון כקטן עד רוב שנותיו

רש"י צה:

ייבם נשואה בטעות לכו"ע מותרת לבעלה

פי"א נושאים על האנוסה

גמ' צז. - צח :

מותר בקרובות אנוסה ומפותה מדאו' [קייחה - דרך ליקוחין, ערות בת בנך - אבל בנה מותר] ובחייה
מדרבנן אסור [רש"י - שמא שוב יזנה עמה]

אנוסת ומפותת בנו מותרת,

אביו - ר"י אסור [ונתן האישי השוכב - ולא יגלה כנף (שראה) אביו]
ת"ק מתיר [כנף (הראוי) לאביו - ללאו יתירה לשומרת יבם של אביו]

אין יבום וחליצה על אח שהורתו שלא בקדושה [זרמת סוסים - אין שאר האב]

נשות אחים גרים - מן האב לבד - מותרות זל"ז,

מאב ואם - רב אחא ב"י - מותר ["בני פלוני" (רש"י - וזינתה)]

רב ששת - אסור ["בני פלונית" - ואתי לאחלופי בישראל]

מן האם לבד - לל"ק לכו"ע אסור, לל"ב - רב אחא ב"י - מותר [כקטן שנולד],

רב ששת - אסור [איחלופי], חוץ מאשתו רק בגיותו

תאומים שהורתן שלא בקדו' ולידתן בקדו' - יש שאר האם, רש"י - וכתר לאשת אח לכו"ע

הורתו שלא בקדו' ולידתו בקדו' -

אסור בשאר האם שנולדו בגיותן [לרש"י - אטו שנולדה אחריו]

ובאחות אב מן האם [לרש"י - אטו אחותו מאם]

לר"ע מותר

ולר"מ אף אחות אם מן האב

אבל מותר בנשות קרוביו (לרב ששת בנשאו בגיותם)

גוי שנשא אשה ובתה ונתגיירו - מוציא א' [אטו ישראל]

מתה אשתו מח' אי מותר בחמותו [אי קלש האיסור כר"ע ולא גזרו]

רש"י צז: - צח.

הורתו שלא בקדו' ולידתו בקדו' ליכא "כקטן שנולד"

לרש"י לידתו שלא בקדו' מותר באחותו מאם שנולדה שלא בקדו'

גמ' צח: - קא.

נתערבו ה' ולדות - כ"א מנשותיהן מקבלות ד' חליצות, ואח"כ יבום א' [דלמא מתרמי דידי] אא"כ יש
חשש ערוה, כהן לחלוצה

גוביין עבד לכתובה - ל"ק - כמטלטלי וכו"מ דגוביין ממטלטלי, ל"ב - כקרקע

ספק כהן או ישראל - נותנין עליו חומרי שניהם, ואין מלקות, ולמתנות כהונה המע"ה,

מנחתו נקמצת (כישראל) ושיריים לר' אלעזר קריבין לשם עצים, ולרבנן מתפזרין אבית הדשן
(לרש"י - מקום תרומת הדשן)

אין חולקין תרומה בבית הגרנות לחשו"ו [לרש"י - זילותא דתרומה], טומטום ואנד' [בריה בפנ"ע (רש"י -
זילותא)], עבד לר"י [מעלין ליוחסין] (ור' יוסי חולק), אשת כהן [שמא יגרשנה (במקום רחוק),
יחיד (בלא שכיחי אינשי)] (פו. - ואפי' בת כהן לכהן [אטו בת ישראל]), ערל [מאיס], טמא
[מאיס] (ואין משגרין [קנס דלא כ"כ אנס]) נשא פסולה (ואין משגרין)

אשה קודמת לחלוקת מעשר עני, לדון [זילותא]

ספק כהן או עבד - כופין לשחר זא"ז [לישא אשה]

חלל מיטמא למתים

כהן ספק בן ז' ט' מזנות אינו מיטמא אבל אינו עובד [דרבנן, אסמכתא - ולזרעו אחריו - מיוחס],
מנישואין או מקידושי טעות - אף עובד [דרך נישואין לא גזרו] בב' המשמרות בעל כרחו [פגם
משפחות] - ואינו חולק אא"כ שניהם מאותו בית אב

ספק בן ז'ט' שהכה/קלל האבות - ת"ק - אפי' זאח"ז חייב [התראת ספק שמה התראה],
ר"י - י"א רק בב"א [לא שמה התראה] י"א אפי' בב"א פטור [ג"ש מיקלל אלקיו - שאין שותפות,
ואיתקש הכאה לקטלה]

רש"י צט: - ק.

לל"ק ברש"י - קרבן ספק כהן לא לאנשי משמר אלא יתן בשר ועור למי שירצה, יעשה כל כהן שירצה
לשליח, ישהו למשמר שרוצה
רש"י - לא מצי משוי שליח

לרש"י - מעשר עני מתחלק בבית ולא בגורן

פי"ב מצות חליצה

גמ' קא. - קד.

חליצה לת"ק בג' זקנים ועוד א' דאין ב"ד שקול, לר"י בה' זקני - זקנים וא' לשקול] (וחזר בו) אפי' הדיטות שיודעים להקרות לת"ק זקני, לר"י - בישראל] ועדיף בה' [לפרסום], ולא ב"ד של גרים [בישראל - אביו נאמו], וצריכי קביעות מקום, וקראו לו - ולא שלוחם, ומיעצין לו לא לקחת שאינו בת גילו

לר"ע, ר"ש, ר' יוחנן הסנדלר, ר' ישמעאל - אפי' בינו לבניה בעדים

בשאר דינים (לרש"י - אף נפשות) גר דן גר [תשים עליך... מקרב אחיך] ודן ישראל באמו מישראל (לרש"י - ולדיני ממונות בלא"ה)

חליצה בסנדל (עור קשה) שיש בו עקב, יכול להלוך בו, חופה רוב רגלו וקושרו והיא מתיר ושומטת רוב עקב

מנעול (עור רך) - ר' יעקב בשם ר"מ, רב יוסף - לכתחלה ר' יוסי בשם ר"מ, רבה - רק בדיעבד [אטו מנעל מרופט (קרוע), חצי מנעל]

אנפיליא של בגד פסולה [לרש"י - נעלו - מגין]

לאביי לר"מ כשרה [א"צ תחש] לרבא פסולה [אינו מגין]

רב - סנדל התפור בפשתן (רש"י - בגד בתוכו, במשיחה) פסול [ואנעלך תחש - כולו עור (חוץ מרצועות)]

קב הקיטע - לר"מ כשר, לרבנן רק במחופה עור

ספק אי מהני ע"י קריעה, שריפה, ב' מנעלים וקרעה לעליון וקאי וחליצה לתחתון (רש"י - אבל שלפה שניהם כשרה)

בעינין שיתכוונו הוא והיא, ולל"ב בלי כוונה מיפסלא לאחיך

יושב או מוטה כשרה אבל צריך לדחוף רגלו בקרקע,

דורס בעליונו של רגל פסולה [לרש"י - רגל הפוך לאו רגל]

חליצה מן ארכובה ולמטה (לרש"י - נחתך) כשרה,

ולמעלה פסולה [מעל רגלו ולא מעל דמעל]

{ טובתן של רשעים רעה אצל צדיקים; עכו"ם לא פסקה זוהמתן }

בדיעבד מהני סנדל שאינו שלו, של שמאל על ימין

סנדל מנוגע מוסגר בדיעבד כשר; מוחלט - רב פפי בשם רבא - פסול [לשריפה - מיכתת שיעורו], ר"פ בשם רבא - כשר [רש"י - ושרף את ה"בגד"]

סנדל של ע"ז - בדיעבד כשר [לרש"י - של גוי יש תקנתא בביטול ולא שריפה קיימי]

תקרובת ע"ז, ע"ז של ישראל (אין ביטול), ושל עיר הנדחת פסול [מיכתת]; של תכריכים פסול [לאו להילוכא]

בלילה לת"ק כשרה [כגמר דין (רש"י - דגובה כתובתה)] לר' אלעזר פסולה [כתחלת דין], בשמאל לת"ק פסולה [רגל רגל ממצורע], לר' אלעזר כשרה [צד חליצה לא מופנה]

רש"י קג. - קג:

לרש"י קיטע חולץ

טומאת מגע בבית המנוגע - לרש"י - נגע בכותל

עייל רוב לא שדינן מיעוט בתר רוב במכתת שיעורו - אי לאו דהפסוק קראו "בגד"

גמ' קד. - קו:

קריאה לא מעכבא [רש"י - ככה יעשה, גמ' - ראוי לבילה]

רקיקה - ר' אלעזר - מעכבא [יעשה] ר"ע - לא מעכבא [ככה יעשה לאיש]
פסול: קטן [איש] קטנה [ר"מ - היקש לאיש], חרש וחרשת, אלם ואלמת [אינם באמר, ואמרה];
לחכמים דר"מ קטן אפי' לא פוסלתה,
לר' יוסי קטנה חולצת לכתחלה - ר' אמי - פעוטות, רבא - עונת נדרים, לרבא קי. חרשת מעיקרא
חולצת [כמו דעל - הכי נפק] (איתותב)
רקיקה לבד - לר' אלעזר מותרת ליבום, לרבי נפסלה [ב' מתירין מעלין זה בלא זה],
לר"ע נפסלה [רקיקה בסוף ויאמרו חלצה (משא"כ קריאה אף בתחלה)]
רקיקה לפני חליצה כשרה ולא תירוק אח"כ [יאמרו קמייטא אינו כלום]
רקיקת דם במוצצת כשרה [א"א בלי רוק], בשותת פסולה
{ גזר דין עם שבועה מתכפר בדב"תובגמ"ח; רבה ואבבי מבית עלי; המתפלל עיניו למטה ולבו למעלה;
ר' ישמעאל בר' יוסי ואבדן - מפסע על ראש עם קדוש, בריך רחמנא דכספיה לאבדן בהאי עלמא }
חליצה בשיניים כשרה
חליצה על תנאי ולא נתקיים כשרה [רש"י - א"א ע"י שליח] (משא"כ גט)
ובאינו הגון א"צ לשלם לו [רש"י - כשאר שכירות] [משטה אני בך]
חליצה, גט מעושה כשכופין ואומר רוצה אני כשרה
רב סחורה - חליצה ומיאון אפי' אין ב"ד מכירם, לפיכך כתיבת השטר רק במכירם
[גי' רש"י - חיישינן לב"ד אחר טועין שלא יבדקו]
רבא - דוקא ב"ד מכירם, לפיכך כותבין אפי' העדים לא מכירין
קריאתה וקריאתו ("לא חפצתי") בלשה"ק
לכו"ע "לא - אבה" יבמי - בלי הפסקה [רש"י - שלא ישתמע "לא" על "מאן יבמי"],
לא חפצתי - אב"י - בלי הפסקה, רבא - אפי' מפסיק
גט חליצה - אב"י - אקרינוה מן מאן יבמי עד אבה יבמי וכו',
מר זוטרא, להל' - משרטט וכ' כל הפרשה [רש"י - ספירת דברים ולא בקדושת מגילה]
וירקה בפניו - ואם הוא גוף והעבירו הרוח קודם פסול, וירקה - מעצמה ולא מחמת אכילת שום, לעיני
הזקנים כשיוצא מפומא
"חלוץ הנעל" - ת"ק - מצוה על הדיינים, ר"ט ור"י - כל העומדים

פי"ג בית שמאי

גמ' קז. - קח :

לב"ש אין מיאון : 1) לנשואה [יאמרו יש תנאי בנישואין, בחופה ; אינו רוצה בעילתו זנות, חופה דאיסורא ; שלא יפסיד פרי מלוג, אינו טורח בסעודה ומפסידה]
2) ביבם, 3) שלא בפניו, 4) שלא בב"ד מומחין
לא תיארס לאחר בקטנותה, לשמואל - משתגדיל תאמר שרוצה במיאנה, לעולא - יכולה להנשא לאלתר
לב"ה - רב אושעיא - ממאנת לביאתו, למאמרו [הוא קעביד] ולא לזיקתו [לא מצוי עקר מה שרחמנא רמא עלה]
עולא - אף לזיקתו [עקרה נישואי קמאי] אבל אסורה לאביו, וצרת ערוה חולצת [נראית כערוה בשעת נפילה]
לרב אסורה לאחין [כגט] לשמואל מותר לאחין [היא קעבדא - לא רוצה בך]
לרב אסי - בב' אחין מותרת אף לנ [אין מיאון לחצי זיקה]

מודה ב"ש בשמפסיד נכסי מלוג דממאנת נשואה ושלא בפניו

לב"ה - ת"ק דברייתא - מיאון בג' (לא מומחין),
ר' יוסי בר"י ור"א בר"ש ולהל' - בב'

בגט מיאון - "מיאנה בפנינו" ולא אמירתה [איחלופי בגט]

"אי אפשי בו" מהני אפי' כשמוליכה לחופה, בפני אורחים בלבד

א"צ מיאון : 1) כשהשיאיה שלא לדעתה,

2) ר' חנינא בן אנטיגנוס - בשאינה יכולה לשמור קידושיה,

3) לר"י בן בתירה (להל') - בנתקדשה לאחר (אפי' היתה נשואה),

4) לשמואל לראב"י - נתעכבה מלינשא לאחר שלא מחמת בעלה אלא דאינס מהוגנים

נישואי קטנה - ר"א ורבי - כמפותה - אינו כאשתו לזכויות ולתרומה

ר' יהושע - כאשתו לזכויות, וליטמא [רש"י - כמת מצוה]

נתן לה גט - איסור קרובים, כהונה

נשאת כמה פעמים - מיאון אחר גט - ונשאת לאחר אין איסור מחזיר גרושתו [רש"י - מיאון האחרון מגלה

דקטנה היא ובטלוג לנט], לשמואל - תנא דסיפא חולק

לרבא, רב - ר"ע - לכמה אנשים - יש איסור לנותני הגט [אין מיאון דחבירו מבטלו שלא תשתבש

לחזור לו ע"י שתמאן] - לעולא - דוקא בקבלה ג' גיטין [מיחזיא כגדולה]

וב' לישני ברב יצחק בר אשיאן אם יש איסור קרובים לבעלי גט [אטו הוא]

[לר' ישמעאל בר"י - אף אין איסור מחזיר גרושתו [מיאון מתיר כרת (רש"י - אשת איש) כ"ש

לאר]

ר' ישמעאל בר"י לר"ע, ר"י בב"ב - אין מיאון של ערוה או שנייה לאחר מיתה מתירתה להתיבם

גמ' קט. - קיא :

מגרש אשה או נישואי קטנה (דרבנן) והחזירה - ת"ק - תתיבם [מיתה מפלת],

ר' אלעזר - חולצת [אביי - ספק אי נישואין ראשונים מפילים - והיתה שעה א' באיסור,

רבא - אין הכל יודעים שחזרה - במת לאלתר, רב אשי - אטו גרושה יתומה בחיי האב (חזרתה

רק דרבנן)] אבל צרתה תתיבם [גזירה לגזירה]

נשא קטנה ונפלה אחותה לפניו : מנישואי קטנות - תצא,

גדולה - ר"א (להל') - מלמדין שתמאן [במקום מצוה] ומייבם

ר"ג - תמתין [רש"י - אין זיקה] עד שתגדל - רב - ובעל [קידושין מפקיע זיקה]

ר' יהושע - גט לאשתו [אחות זקוקתו ואין מלמדין] וחליצה לאחותה [אחות גרושה]

{ ידבק בחליצה הבאת שלום והפרת נדרים ויתרחק ממיאון פקדונות וערבונות ;
האומר אין לו אלא תורה ; דייך כאילו חרב בין ירכותיו וגיהנם תחתיו }

לשמואל בעילה משתגדל על דעת קידושין ראשונים (ורב חולק)
ואם נשאת לאחר צריכה גט משני

חטף אשה קטנה מבעלה - אפקעינהו לקידושין [עשה שלא כהוגן]

ב' צרות: קטנות, חרשות - יבום פוטרת חבירתה אבל לא את פקחת גדולה, ולא בא' חרשת וא' קטנה
[ספק איזה ניחא לי' טפי להיות אשתו] (לרב אדא ב"א ורב חנא בעל חרש ניחא בחרשת טפי,
ור"נ חולק)

ותקנתן ליבם החרשת (קנויה ומשוויירת) ולגרשה [רש"י - דחליצת קטנה אח"כ מיפסלא בלא יבנה],
וקטנה (ספק קנויה לגמרי או לא קנויה) תחלוץ משתגדיל
ואם ייבם קטנה ואח"כ בא הוא/אחיו אחרשת יתן גט לחרשת וקטנה תגדיל ותחלוץ (ולא גט) [אטו
בא אחרשת קודם - רש"י - דעדיין רמיא קמי' וביאתה פסולה משום ב' בתים]
בא אקטנה/חרשת ואח"כ אגדולה/אפקחת - פסלה,
לר' אלעזר מלמדין שתמאן ויקיים הגדולה

רש"י קיא.

יבום לקנויה ומשוויירת (חרשת) לא דחי זיקה

אשתו קנויה ומשוויירת לא פוטרת אחות אשתו מחליצה,
ואם מייבמה אינה יוצאת בגט דביאה פסולה לא פטרה (לרבנן דר' נחמי')

גמ' קיא: - קיב.

קטן שייבם - תגדלנו [אביי - יבמה יבא עליה - כל דהו, רבא - המותרת משיגדל] יישבו אחים יחדו -
אפי' בן יום א' [מותרת עכשיו], לר"מ אסור [שמא ימצא סריס]

יבם טוען בעלתי ונתן גט, והיא אומרת לא נבעלתי - תוך ל' (רש"י - משכנסה) כופין לחלוץ [מוקים
אנפשי' מלבעול (לר' יוחנן רק לר"מ אבל ר' יוסי חולק, לרבה מודה ר' יוסי ביבמתו דבוש
מינה)]

אחר ל' מבקשין לחלוץ [לא מוקים] (לרש"י חזר והודה כופין)
וצרתה מותרת אפי' בלי חליצה - לרש"י - אפי' בתוך ל'

נודרת הנאה מיבם בחיי בעלה בלי כוונה לפטור - כופין לחלוץ

נטולה אני מיהודים - רב (להל') - אין דעתה איבם (לרש"י - ולא אסרה עצמה עליו)
שמואל - דעתה איבם - ומבקשין לחלוץ

פי"ד חרש שנשא

גמ' קיב: - קיד:

נישואי חרש/חרשת - גט מהני [כשם שכונס ברמיזה כך מוציא]
ואולי לר' אלעזר לא [אולי עתים חלים / שוטה]

פקחה שנתחרשה - גט מהני [גט בע"כ] ור' יוחנן ב"נ חולק
שנשתטית לא יוציא [יודעת לשמור גיטא ולא עצמה - תקנו שלא ינהגו הפקר]

פקח שנתחרש לא יוציא, ורשב"ג (גיטין עא.) חולק במדבר מתוך הכתב

ב' נישואי חרשין/חרשות - אחין לאחיות - פטור מיבום וחליצה,
לנכריות - מיבם ויכול להוציא

אבל חרש ליבמה שלימה לא יוציא [רש"י - גיטו לא מפקיע זיקה שלימה]

אחות אשתו של יבם חרש - גט לאשתו [אחות זקוקתו] וא"א ליבם
יבם פקח שנשא פקחת - גט לאשתו וחליצה ליבמתו

לא תקינו רבנן נישואין בשוטה [א"א לדור בכפיפה אחת], קטן [אתי לכלל נישואין]

לחרשת אין תרומה [אטו תרומה דאו' בחרש לפקחת], מיאון, תקנת כתובה [מימנעי ולא נסבין] אבל
לקטנה יש

חרש לפקחת אין תקנת כתו' [אשה רוצה להנשא]

ב' לשונות בשמואל אי המזנה באשם תלוי [כר' אלעזר דספק אם יש דעת צילותא/אם עתים חלים]
או לא [בעי א' מב' חתיכות, ודאי אין קנין דאו']

אמר לאשה ולא לעדים "שטר חוב" - אין זה ביטול גט

א"צ להפריש קטן מאיסור דרבנן, מדמאי, מספק תרומה דרבנן טמאה, רב פדת - אף מדאו' (ור' יוחנן
מסתפק),

חוץ: מעושה על דעת אביו (רש"י - בעומד עליו ורואה שנוח לו),

ספי בידים [לא תאכלום - תאכילום, כל נפש מכם לא תאכל דם, אמור ואמרת]
חרש מחרשת אחות זקוקתו [גזרה שלא יתירו אחותה לשוק]

אבא שאול - מפרק כלאחר יד (יונק) במקום צער מותר ביו"ט ולא בשבת [גזרו במקום סקילה]

רש"י קיד:

לרש"י אכילת שרץ בכעדשה

פט"ו האשה שלום

גמ' קיד: - קטז:

חזרה ממדה"י ואמרה מת בעלי נאמנת
חוץ: ממלחמה בעולם או מפולת, שלוח נחשים ועקרבים, מים,
ל"ק דבר [בדדמי שמת ממכתו] א"כ "מת על מיטתו",
קטטה ביניהם ("גרשתני בפני... ואמרו להד"ם) [רב חנינא - משקרא, (חוץ מהוא ארגיל
קטטה), רב שימי ב"א - בדדמי] (וספק בע"א),
רעבון בעולם [בדדמי] א"כ "קברתיו", הציתו עלינו הבית
לר"י תמיד אינה נאמנת א"כ באתה בוכה ובגדיה קרועין

"מלחמה בעולם" על פיה - ספק אם נאמנת

נפלו עלינו עכו"ם או ליסטים - נאמנת [כלי זיינה עליה (וחיכה וראתה שמת)]

ע"א במלחמה - ספק [עביד לאיגלויי לא משקר או לא דייקא בדדמי (לרש"י - אף העד בדדמי)]

ת"ק - סימן ת' - תרומה על חבית פירות - הוי ראי' [אי פינהו היה ממחקו],
ר' יוסי - חולין [לרש"י - בתו רוב], שכח למחוק, לשימור מבנ"א

שלחו מכתב - אביי - חיישינן לתרי יצחק א"כ בדקו
רבא - לא חיישינן א"כ הוחזק אחר בעירו בשמו ואז גם חוששין לגמלא פרחא, קפיצה בשם או
מסר מילי לכתוב במק"א

רש"י קטו:

עדות נשים או ע"א בנטבע במים מהני ע"י סימנים אבל לא ע"י טביעת עין -
לרש"י - דמים משנים צורת הפנים

גמ' קטז: - קיח:

הו"א דב"ה דרך נאמנת כשבאה מהקציר מאותה מדינה [מירתת במקום קרוב - כמעשה שהיה] וחזרו
כב"ש [שכיחי שיירתא]

הו"א דב"ה דאין לה כתובה, וחזרו כב"ש [מדרש כתובה - כשתנשאי לאחר]

אין נחלה לאחין על פיה חוץ מיבם [יקום והרי קם]

"תנו כתובתי" - אסורה אף להנשא, וספק ב"התירוני להנשא ותנו כתובתי" או הפוך

שנואות אינן נאמנות - חמותה, בת חמותה (וספק בבת חמיה), בת בעלה [לוקחת ירושתן],
כלה (אפי' אמרה מת בעלי קודם),

ואשת אב [כמים פנים אל פנים, לר"י - דמגלה לבנה/לאביה כל דעבדה],
צרה, אשת יבמה, וספק באם יבמה

התירוה לינשא ע"פ ע"א - עד אחר לא נאמן [הרי כאן ב'], אבל בשתי פסולי עדות מכחישים תצא
[ר' נחמי' - אחר רוב דעות, לל"ב בר' נחמי' - רק כשהתירוה עפ"י ע"א פסול]

קודם שהתירוה - ע"א מכחיש - לא תנשא

צרה מכחישה - לר"מ לא תנשא - לר' יוחנן - רק במכחשת אופן מיתתו

ר' אלעזר, משמעות המשנה - אפי' אומרת לא מת

(ור"י ור"ש חולקים)

לר"ע צרה, כלה נאמנות לפוסלה מתרומה [לחומרא], ור"ט (להל') חולק

ספק מי קידש, גזל - לר"ט - מניח ביניהן ומסתלק, לר"ע יתן לכ"א
לר"ש ב"א - מח' בספק מי בעל/גזל אבל קידש/מקח מודה ר"ע,
ל"ת - מח' בקידש/מקח אבל בעל/גזל מודה ר"ט

אינה נאמנת להוציא עצמה מחזקת איסור יבום/חיוב יבום (אלא ע"י פה שאסר) וחולצת
(לר' חנינא קיט: - דוקא בא"א לברר, בגרושה - דלא יהא הכרזה לכהונה אח"כ)
אינה נאמנת שמת יבמי [רש"י צד. - סניא לי' ולא דייקא, ל"ג - אקלקול דזרעה לא חיישה], אחותי
מזכה גט לאשתו במקום יבם - חולצת [רש"י - ספק אם אוהבת או סניא ליה],
במקום קטטה - לא מהני [טב למיתב טן דו]

פט"ז האשה בתרא

גמ' קיט. - קכ.

חוששין שצרתה נתעברה במדה"י ואסורה ליבם ולשוק [סמוך מיעוט מפילות לחזקה לייבום
(רש"י - וכר"מ דחייש למיעוט)]
לזעירי עד ט' חדשים ותחלוץ [רש"י - אולי ולד פוטר]
לר' חנינא לעולם אסורה [דלמא לא הוי בהכרזה לכהונה כשנודע הולד ויתירו חלוצה לכהן]
(חוץ מגרושה)
ואין חוששין שנשא אחרת

אין חוששין שחמותה ילדה זכר [חזקה לשוק ומיעוט זכרים - מיעוטא דמיעוטא]
אא"כ יצתה מעוברת, ור' יהושע חולק

לר' אלעזר צרה, יבמה נאמנת לחבירתה, וספק אי דוקא בנשאת [לא מקלקלה נפשה]

רש"י קיט.

ר"מ חייש למיעוטא - לרש"י - אינו הרחקה דרבנן

גמ' קכ. - קכב:

עידי מת: בפדחת ופרצוף עם החוטם,

בסימן בגופו או בכליו (לל"ק שאין דרך להשאיל) למ"ד סימנים דאוי, בסי' מובהק לכו"ע,
לר"א בן מהבאי בשומא, ות"ק חולק [מח' - אביי - אי סי' דאוי, רבא - אי אין שומא מצויה בבן
גילו, אי אינה עשויה להשתנות לאחר מיתה, אי סי' מובהק]
רק משתצא נפשו או מכה שא"א לחיות (מגוייד לת"ק דר"ש ב"א, נחתך מהארכובה ולמעלה במים
לכו"ע) עד ג' ימים, במים אפי' יותר - כשראוהו בשעה שהעלוהו [צמתין], לר"י בן בבא - כפי
המצב (ספק אי להחמיר או להקל)
טבע במים שיש להם סוף (רואה מד' רוחות שלא עלה) לר' יוסי מותרת, לר"מ אסורה [יכול לחיות
כמה ימים - ישן על כיפין]
מים שאין להם סוף לכו"ע אסורה לכתחלה
(לרב אשי/ר"ג חוץ מת"ח/גברא רבה [קול] דלא כהל')

גוב אריות אסורה

נחשים ועקרבים - לת"ק מותרת [עומד עליהן] לר"י ב"ב אסורה [שמא חבר הוא],
יורה יין - לת"ק מותרת [סופו מבעיר] לרב אחא אסורה [מכבה (רש"י - ע"י ניתוז)]

{ ר"ע נענע ראש לכל גל, ר"מ נטרד מגל לגל; בת נחוניא חופר שיחין }

שחט (רוב) שנים - סופו למות אבל אינו גולה [שמא רוח בלבל, פירכס וקירב מיתתו]

מעדיין מה ששמע: מנשים לפי תומן, לר"י - אפי' מתינוקות שנתכוונו לעדות
לר"י בן בבא - מגוי רק לפי תומו, לשמואל ור"ל - או נתכוין להעיד ולא להתיר (לר' יוחנן רק לרבי,
וחכמים חולקים)

מקול (וב"ש חולק) כשרואים בבואה דבבואה
מפי עד

לר"א ור' יהושע אין משיאין עפ"י ע"א, לר"ע נשים עבדים קרובים (קודם שהחזיקו שכשרין) אא"כ:
לפי תומה, י"ג ברש"י - סימנים

ר"ע - עדות אשה א"צ דרישה וחקירה [כדיני ממונות - כתובה]
ר"ט - צריך [כדי"נ - אשת איש]

רש"י קכב.

לרש"י - משומר בשביעית מותר באכילה

הדרן עלך מסכת יבמות